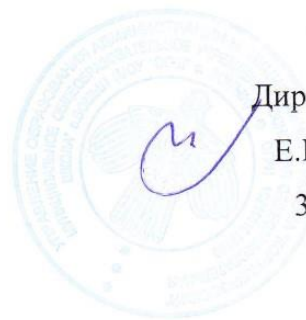

Муниципальное общеобразовательное учреждение
"Основная общеобразовательная школа" с. Вомын

Согласовано: *Павлова*
Заместитель директора по УВР
С.В. Павлова
30 мая 2014 г.

Утверждаю:
Директор школы
Е.И. Воробьева
30 мая 2014 г.

**Рабочая учебная программа
по коми языку как родному
1-4 классы**

Уровень образования: основное общее

Соответствует федеральному государственному стандарту общего образования.

Составлена на основе: Э.И. Полякова «Коми кыв» уджтасён (2013 вося) да ичот
школаын велöдан выль ФГОС- ён (2010 вося).

Учитель: Павлова Светлана Владимировна.
Первая квалификационная категория

Вомын

2014 г.

Водзкыв

Уджтасыс подулавсьö Э.И. Поляковалöн «Коми кыв» уджтасöн (2013 вося) да ичöт школаын велöдан выль ФГОС- öн (2010 вося).

Гимназияын шöр велöдан предметъясысь öтиöн лöö коми кыв. Чужан кыв велöдан подулö босьтöма системно-деятельностнöй подход. Коми кыв велöдан урокъяслöн могъясыс:

- сöвмöдны челядьлысь сёрни да вежöр, велöдны могъяс урчитöмön бöрйыны лöсялана кывъяс да пыртны найöс сёрниö;
- паськöдны челядьлысь асгöгöрса олöм йылысь тöдöмлунсö;
- сöвмöдны быдтор тöдны кöсйöм;
- велöдны найöс сёрнитны литературнöй (гижöд) коми кывйöн;
- чужтыны коми кыв динö муслун.

Коми кыв урокъяс вылын колö пöртны олöмö татшöм могъяс:

- велöдны колана ногön вöчны гижан уджъяс;
- велöдны видлавны тöдмаланторсö уна ногön: орчöдны, öтвывтны, торйöдны, аддзыны медтöдчанасö, донъявны вочавидзöмсö;
- сöвмöдны челядьлысь кыв туялан кужöмлун да сетны велöдчысыяслы позянлун аслыныс гöгöрвöдны чужан кывлысь аслыспöлöслунсö;
- озырмöдны челядьлысь кывворсö, велöдны аддзыны коми кывлысь коланлунсö;
- велöдны вöчны могъяс урчитöмön творчества (сяма) уджъяс;
- велöдны вöдитчыны велöдчан небöгön да кывкудъясöн;
- сöвмöдны небöг да лыддысьсöм динö муслун;
- петкöдлöм (образец) серти сьöрсöн-бöрсöн вöчны уна сикас удж.

Предметыслöн характеристика

«Коми кыв» велöдöмыс мунö татшöм юкөнувъясöн:

1. Коми грамотаö велöдöм да сёрни сöвмöдöм (1 класс).
2. Фонетика, грамматика, кывъяс гижанног да сёрни сöвмöдöм (2-4 классъяс).

Челядьлысь лыддысян, сёрнитан, гижанног да гижан сям сöвмöдан уджъяс индöм могысь «Фонетика, грамматика, кывъяс гижанног да сёрни сöвмöдöм» юкөнö пырöны содтöд кык юкөн да удж сикасыяс:

- 1) Сёрни сöвмöдöм, сёрни сöвмöдан удж сикасыяс.
- 2) Этш тöдана сёрниö велöдöм.

Коми кыв урок вылын велöдысьлы колö тöждысьны сы йылысь, медым челядь босьтисны уджтасын индöм колана тöдöмлун да сöвмöдисны кужöмлунъяс.

Коми грамотаö велöдöм да сёрни сöвмöдöм

Медводдза классын челядьлöн сöвмö лыддысян да гижан сям. Грамотаö велöдан урокъяслöн медшöр могыс – сöвмöдны да стöчмöдны челядьлысь чужан кывъя сёрнисö, велöдны найöс сёрнитны колана ногön, озырмöдны кывворсö. Быд урок вылын мунö водзö челядьлысь сёрнисö сöвмöдöм, челядьлысь асгöгöрса олöм, грамотаö йылысь да ывлаын вежсьöмъяс йылысь тöдöмлунсö паськöдöм

Урокъяс вылын челядь тöдмасыöны школаын уджалан правилöясöн, велöдчöны сöгласа уджавны öта-мöдкöд, пуктыны удж мог, прöверитны уджсö.

Коми да роч грамотаö велöдан урокъяс топыда йитчöмаöсь да мыджсьöны öта-мöд вылас. Тайö йитöдыс отсалö челядьлы велöдчыны бурджыка лыддысьны да гижны, орчöдана велöдöмыс сöвмöдö налысь вежöрсö да сямсö, сетö позянлун бурджыка вöчны творчества уджъяс.

Анбурводзвывса кадколастё челядь велёдчоны сюся, торкавтөг, бур ногөн да вежавидзёмён кывзыны óta-мөдлысь сёрнисё, гөгөрвоны йөзлысь сёрнисё; стөча, тэрмасьтөг, гөгөрвоана да этш төдөмөн сёрнитны, сёрниын колана мөвпгьяс гөлөсөн төдчөдөмөн мыйкө висьтавыны, донгьявыны óta-мөдлысь сёрнисё.

Тайё кадё коми фольклор материал вылын челядь төдмасьоны коми кывлөн поэтической озырлунон, асгөгөрсә олөмөн да вөр-ваён. Урокгьяс вылын уна сикас жанра гижөдгьяс кывзигөн да серпасгьяс видлалигөн велөдысь ышөдө челядьөс төдмавыны пыр унджык сикас предмет петкөдлысь кыв, висьтавыны налысь коланлунсё да наён вөдитчанногсё.

Анбурводзвывса кадколастё челядь төдмасьоны прописьён – гижны велөдчан тетрадьён, дасьтөны кисё гижигкежлө, велөдчоны колана ногөн пукавыны да ручка кутны. Велөдчысьяс төдмасьоны киён гижөм шыпас юкөнгьясён, петкөдлөм серти гижөны прописьё шыпасгьяслысь төдчана юкөнгьяссё.

Анбурдырся кадколастё велөдчысьяс водзё бурмөдоны чужан кывгья сёрни, зільоны сюся кывзыны велөдысьөс да гөгөрвоны сылысь висьталөмсё, юасьны да вочавидзны юалөмгьяс вылө. Мичаа сёрнитны велөдигөн төдчанаён лоёны коми фольклор да художествоа гижөдгьяс лыддьөм, серпасгьяс видлалөм, вөр-ва өтьведайтөм да ывлавыв вежсьөмгьяс бөрсә наблюдайтөм.

Тайё кадколастё челядь төдмасьоны шыясён да шыпасгьясён, велөдчоны торйөдны шы да шыпас: шы кылам да шуам, шыпас аддзам да гижам; велөдчоны колана ногөн шуалөмөн медводз лыддьыны слоггьясён, сэсся колана өдөн быдса кывгьясён да гөгөрвоны лыддьөмторсё.

Челядь велөдчоны гижны прописьын петкөдлөм (образец) серти ичөт да ыджыд шыпасгьяс, слоггьяс, кывгьяс да сёрникузгьяс төдөмлун, кужөмлунгьяс да гигиена боксянь корөмгьяс пыдди пуктөмөн.

Анбурбөрвывса кадколастё челядь бурмөдоны босьтөм төдөмлунгьяс да кужөмлунгьяс. Тайё кадё нуөдсьөны лыддьысян да гижан торгья урокгьяс. Велөдысь ышөдө челядьөс лыддьыны быдса кывгьясён мича горөн, колана ногөн да өдөн, лыддьөмторсё гөгөрвоөмөн. Лыддянтор гөгөрвоөмсё велөдчысьяс петкөдлөны логической ударениеён да гөлөс веллалөмөн, велөдчоны лыддьысьны ас кежын. Лыддьөмлөн өдыс вочасөн содө: во помын минутнас 25 кыв.

Лыддьысян урокгьяс вылын челядь велөдчоны: юалөмгьяс отсөгөн да натөг висьтавыны лыддьөм гижөдлысь сюрөссё; текст серти лөсьөдны юалөмгьяс, висьталантор йылысь лөсьөдны кывгья серпас, гөгөрвоны гижысьыслысь кывйён ас нога вөдитчөмсё, эскөдана висьтавыны лыддьөмтор йылысь.

Гижан урокгьяс вылын челядь водзё велөдчоны колана ногөн йитлыны кывгьясын шыпасгьяс, гижны шыпасгьяссё да слоггьяссё сувтлытөг, өткодь өдөн, лыддьыны-видлавыны ассьыныс уджсё петкөдлөм серти. Торгья тетрадьё велөдчысьяс видзөдөмөн гижөны кывгьяс да сёрникузгьяс; велөдчоны юрвежысь гижны дженьыдик сёрникузгьяс, веськөдоны да гижөны местанас дзугөм кывгьяса сёрникузгьяс; вуджөдоны рочысь комиё кывгьяс да дженьыд сёрникузгьяс да гижөны, велөдысь отсөгөн лөсьөдоны да гижөны 3-4 сёрникузгья текст.

*Фонетика, грамматика, кывгьяс гижанног да сёрни сөвмөдөм
(2-4 классгьяс)*

2-4 классгьясын водзё сөвмө велөдчысьяслөн коми кыв система йылысь төдөмлун (языкөвөй компетенция). Посни классын коми гижөд кывйыс велөдсьө практической: челядь босьтөны медся колана төдөмлунсё да кужөмлунсё. Грамматика понятиеяссё велөдан подув вылас вочасөн сөвмө велөдчысьяслөн йитөда сёрни, сёрнитан сямлуныс да кывйён сёрниын вөдитчан кужөмлуныс.

Уджтасё пырөны татшөм юкөнувгьяс:

- кыв понятиесөн тӧдмӧдан система: фонетика (коми гижӧд кывлӧн шыкуд) да орфоэпия (шуансям), графика (шыпаскуд), кывтэчас (морфемика) да кыв артмӧм, морфология да синтаксис, кыввор (лексика) да фразеология; понятиесӧн тӧдмӧдан система,

- орфография (кывъяс гижанног) да пунктуация;
- сёрни сӧвмӧдӧм.

Челядь тӧдмасьӧны коми гижӧд кыв нормаясӧн, фонетикаысь медшӧр юӧръясӧн, шыясӧн да на артманногӧн, некымын кывсикасӧн да налӧн торъялӧм петкӧдчӧмӧн, сёрникузя сикасыясӧн да на тэчасӧн, пунктуация правилӧясӧн, кывъяс гижанногӧн да орфограмма сикасыясӧн

Посни классыяслы уджтасыс артмӧма вит ыджыд юкӧнысь: «Сёрни. Текст», «Сёрникузя», «Шы да шыпас», «Кывсикасыяс», «Кывтэчас да кыв артмӧм». Кывлысь вежӧртасӧ гӧгӧвоӧдӧм да кыввор озырмӧдӧм вылын уджыс нуӧдсьӧ быд урок вылын. Велӧдан темаясӧ сетӧма сьӧрсьӧн-бӧрсьӧн, колана артын (систематичность да централизм принцип серти). Быд классын кыв материалсӧ сетӧма ӧта-мӧд вылас подулалӧмӧн да топыд йитӧдын. Юкӧнъясӧ да темаясӧ топыд йитӧдын велӧдӧмыс сетӧ велӧдчысыялы позянлун гӧгӧрвоны чужан кывйыслысь системасӧ.

2-4 классыясын велӧдӧм могысь вӧзйӧма татшӧм темаяс: «Матын вежӧртаса кывъяс», «Паныд вежӧртаса кывъяс», «Кыв вежӧртас», «Вуджӧдан вежӧртаса кывъяс», «Серпасалан кывъяс», «Ӧткодя юргысь кывъяс», «Зумыд кывтэчасыяс». Тайӧ темаясӧ велӧдӧгӧн челядь тӧдмасьӧны сёрни мичмӧдан, серпасалан, лов кыпӧдан средствоясӧн, казялӧны коми кывлысь да сёрнилысь мичлунсӧ да сӧстӧмлунсӧ. Текстъяс вылын уджалӧгӧн найӧ казялӧны, мӧвп восьтӧм могысь гижысыяслысь стӧч да колана кывъяс бӧрйӧмсӧ кывъясыслысь уна ногӧн петкӧдчӧмсӧ.

Кывсикас велӧдан материалсӧ сетӧма сьӧрсьӧн-бӧрсьӧн, ӧта-мӧд вылас мыджсьӧмӧн. Посни классыясын челядь тӧдмасьӧны татшӧм кывсикасыясӧн: эмакыв, кадакыв, кывберд, кывбӧр, нимвежтас; велӧдчӧны торйӧдны найӧс ӧта-мӧдсыыс. «Сёрникузя» тема велӧдӧгӧн тӧдмасьӧны кывйитӧдъясӧн.

«Кывлӧн тэчас» темакӧд йитӧдын челядь тӧдмасьӧны ӧтвужъя кывъясӧн, кыв артмӧдан да кыв вежлалан суффиксыясӧн. Тайӧ кужӧмлуныс отсалас гӧгӧрвоӧдны кывъяслысь вежӧртасӧ, кывсикасыяс костын йитчӧмсӧ, налысь артманногсӧ да вежласьӧмсӧ, кывъяслысь гижанногсӧ.

Ичӧт классыясын тӧдчанаӧн лоӧ «Сёрникузя» тема. Мӧд классын челядь тӧдмасьӧны «кывтэчас» понтиеӧн, гӧгӧрвоӧдӧны кывтэчасын сюрӧса да йитчан кывъяс, вынсьӧдӧны сёрникузя йылысь тӧдӧмлунъяс, тӧдмасьӧны сёрникузя сикасыясӧн. Мукӧд темаяс велӧдӧгӧн челядь торйӧдӧны сёрниысь сёрникузя, велӧдчӧны шуны да лыддыны колана ногӧн, шуигӧн пыдди пуктыны чут, юалан да горӧдан пасъяс, чутӧк.

Нельӧд классын челядь тӧдмасьӧны ӧтсыма юкӧдъяса сёрникузясыӧн, велӧдчӧны корсьны да лӧсьӧдны тӧдчанлун да юалӧм серти ӧтсыма юкӧдъясӧн кывйитӧдӧн да кывйитӧдъястӧг сёрникузясыя, гижигӧн ӧтсыма юкӧдъясӧ торйӧдны чутӧкӧн. Во помас челядь тӧдмасьӧны сложной сёрникузясыӧн, велӧдчӧны торйӧдны прӧстой сёрникузя сложнойысь.

Коми кыв урокъяс вылын велӧдысь нуӧдӧ ӧттшӧтш ӧта-мӧдыскӧд йитчӧм некымын сикас удж: грамматикаысь тӧдӧмлун босьтӧм, гижанног да шуанног кужӧмлун сӧвмӧдӧм, челядьлысь кыввор озырмӧдӧм да йитӧда сёрни сӧвмӧдӧм. «Сёрни. Текст», «Сёрникузя», «Шы да шыпас», «Кывсикас», «Кывлӧн тэчас» темаяс велӧдӧгӧн челядь колана ногӧн шуалӧны шыяс да кывъяс, мичаа лыддӧны сёрникузясыя, пунктуация пасъяс да логической ударение пыдди пуктӧмӧн лыддӧны текстъяс, правилӧяс урчитӧмӧн лӧсьӧдӧны сёрникузясыя да уна сикас жанра гижӧдъяс, вежавидзӧмӧн сёрнитӧны ӧта-мӧдныскӧд.

Чужан кыв велӧдӧгӧн нуӧдсьӧ уна сикас удж сы могысь, медым

сөвмөдны челядьлысь мывкылунсө, вежорсө да сюсьлунсө. Коми кыв урокъяс вылын небөггысь уджъяс вөчигөн челядь велөдчöны туявны фонетикаын да грамматикаын уна сикас петкөдчөмсө, гөгөрвоөдöны кывъяслысь гижанногсө да подулалöны правилöясөн. Кывлысь гижанног да орфография правилöясөн тöдмасигөн челядьлөн сөвмöны удж сикасьяс вөчан кужöмлунъяс.

Велөдчысьяс вочасөн тöдмасьöны небөггын сетöм рубрика-пасьясөн, гөгөрвоөдöны быд уджлысь могсө да коланлунсө. Вочасөн челядьлөн сөвмö велөдчыны кужöмлуныс: велалöны пуктыны ас водзас колана велөдчан могъяс да гөгөрвоны налысь коланлунсө, вöчны (планируйтны) да донъявны ас вөчöм уджсө, быд удж вöчны сьөлöмсянь да венны паныдасьлысь сьöкылунъяс.

Öнiя кадö школа водзын шөр могыс – сөвмөдны челядьлысь чужан кывйöн сёрниын вöдитчан позянлун йылысь тöдöмлун (коммуникативнöй компетенция). Тайö могсө олöмö пöртöм могысь уджатасö пöртöма «Сёрни сөвмөдöм» юкөн.

Быд классын челядь велөдчöны кывзыны да гөгөрвоны коми сёрни, мичаа да колана ногөн сёрнитны комиён, лыддьысьны да гөгөрвоны лыддьöмторсө, а сiдзжö гижны орфография правилöясөн подулалöмөн. Гижтöм (вомгора) да гижöда сёрни сөвмөдöмыс сетас позянлун комиён колана ногөн восьтны быд мöвп.

«Шы да шыпас», «Кывсикас», «Кывлөн тэчас», «Сёрникузя» темаяс öти йитöдын велөдiгөн челядь гөгөвоөдöны абстрактнöй грамматика понятиеяс. Понятиеяссö, кыв да сёрникузя артманногсö, орфография правилöяссö пыдiсянджык гөгөрвоны отсалöны уна сикас схемаяс-модельяс, таблицаяс, отсаян пасьяс. Вобысь воö челядь велалöны пыртны сёрниö грамматика терминъяс, вöдитчöны наён коланаинын. Тадзи сөвмö велөдчысьяслөн коми кыв система йылысь тöдöмлун (языкөвöй компетенция).

«Сёрни. Текст» юкөн сетö ыджыд позянлун мукöд темаяс велөдiгөн сөвмөдны челядьлысь йитöда сёрни. Текст серти уджъяс отсалöны ас кежысь дасьтыны уна сикас гижöд (текст-юөртöм, текст-серпас, текст-мöвпалöм), колана ногөн йитлыны текстын сёрникузяяс.

Грамматика темаяс велөдiгөн челядьлөн вочасөн содö текст йылысь тöдöмлуныс: гижöда да гижтöм сёрни, öтка да морта-морта сёрни, художествоа да наука гижöд, тема, шөр мöвп, юрним, тэчас да мукöд. Текст признакъясөн челядь мöдасны вöдитчыны коми кыв да лыддьысян урокъяс вылын сёрни сөвмөдан уджъяс котыртiгөн.

Роч кывйö велөдöмкөд öтвыв мунö удж велөдчысьяслысь гижöмсö бурмөдöм могысь. 2-3 классьясын коми кыв урок вылын 5-7 минут чöж нуөдсьöны мичаа и колана ног шыпасьяс гижны велөдан уджъяс. Челядь велөдчöны мичаа гижны серьяс, шыпасьяссö бура йитлöмөн да öтпасьта костьяс колялöмөн слогъяс, кывьяс, кывтэчасьяс да сёрникузяяс. Велөдчысьяслысь колана ног гижан кужöмлунсö сөвмөдöм могысь уджтаслөн «Мичаа гижны велөдöм» юкөннын сетöма корöмьяс да вöзйöмьяс.

Коми кыв урокъяс мунöны челядьöс сөвмөдан-велөдан уна сикас методөн. Урокыс нуөдсьö сiдзи, медым уджъяс вөчöм бöрын челядь асьныс босьтiсны выль тöдöмлун. Челядь велөдыськөд öтув сувтöдöны уджалан могъяс ,формулируйöны урокысь тема, корсьöны проблемысь петан туйяс, велөдчöны донъявны ас вөчöм удж.

Коми кыв велөдiгөн пуктам мог: велөдны öтув, котырөн да параён (ёрта-ёрткөд) уджавны, котырөн вöчны таорчествоа уджъяс (сы лыдын ичöтик проекта уджъяс). Котыра уджыс сөвмөдö челядьлысь öта-мöдыскөд сöгласөн уджалöм, öти кывйö воөдчöм, ёртлысь мöвпалöмсö пыдди пуктöм да сылысь уджсö донъялöм, öтув удж серти кывкөртöдавны кужöм.

Коми кыв урок кежлö дасьтысигөн велөдысьлы колö урчитны да пыдди пуктыны челядьлысь сямсö да кужöмлунсö, вöзйiны налы лöсялана творчествоа да вежор сөвмөдан уджъяс. «Коми кыв» небөггьясö пöртöм уджъяс сетöны позянлун уджтасын сетöм корöмьяс серти сетны велөдчысьяслы колана тöдöмлун да кужöмлун. Вежöра да нырчысь челядьлы поэьö бöрйiны да сетны сьöкылдджык удж сикасьяс да содтöд творчествоа уджъяс.

Урок вылын вичмодсьё кад ашёр уджлы. Ас кежысь уджъяс позьё вöзйыны и «Коми кыв» небöгысь, и «Дидактической материал» пособиеысь. Велöдчан небöгысын да «Дидактической материал» небöгын велöдан тема серти уджъясыс торъялöны öта-модсьыс уджалан ногнас, лингвистикаысь сьöкыджык материал пыртöмön. Велöдчысьяс бöрийöны велöдысь отсöгön уджсö асланыс тöдöмлун да кужöмлун сертиыс.

Ашёр уджъяс котыртгöн велöдам челядьöс колана ногön вöдитчыны индöдъясön да корöмьясön. «Коми кыв» велöдчан небöгысын рубрикаяс отсöгön кужны гөгöрвоодны удж сикассö, удж вöчан могсö да ас кежысь вöчны уджъяссö. Небöг помын сетöм индöдъяс серти уджъясыс сетöны позянлун сьöрсöн-бöрсöн да мöвпалöмön вöчны грамматикаысь быд удж.

Грамматика темаяс велöдгöн мöдпöвсталам велöдöмторсö, вильнас тöдмасигön косавлам тöдса тема дорö да мыджсям сы вылö. Челядьлөн юрвежö кольö сийö, мый гижöма тетрадьö, тöдчöдöма-визьнитöма коланасö, сетöма бур казтылан пом либö памятка.

Ичöt классьясын нуöдсьöны велöдана да челядьлысь тöдöмлунсö прöверитан уджъяс: видзöдöмön гижöм, кылана диктант, видзöдана диктант, юрвежёр серти гижöм, гөгöрвоодана диктант, «Ачым донъяла уджöс» диктант да мукöд. **Тöдöмлуньяс донъялöм** могысь 2-4 классьясын нуöдсьöны донъялан дактантъяс (грамматикаысь уджъясön) да 1донъялан изложение 4 классын. Текстъяссö пыртöма программаö. (Позьё вöдитчыны: Диктантъяс 2-4 классьясын гижöм вылö /Лöсьöдис С.Н.Терентьева.- Сыктывкар, ООО «Анбур», 2010).

Коми кыв урокъяс кындзи нуöдсьöны сёрни сöвмöдан урокъяс. Челядь велöдчöны гижны изложение да сочинение. Велöдысь вочасön тöдмöдö челядьöс сочинение динö корöмьясön, велöдö дженъыда, стöча, тэрмасьтöг да гөгöрвоана висътавны ассьыныс мöвпьяссö мича, сöстöм коми кывьясön. **Быд классын** грамматика юкөнъяс пытшкын эм некымын **серни сöвмöдан урок**: 2 классын -16 час, 3 классын- 17 час, 4 классын – 18 час.

2-4 классьясын челядь велöдчöны видлавны петкöдлöм серти да ас кежын гижöда уджъяс да индыны тырмытöмторъяс, бырöдны гижöда уджъясын велöдöм правилöяс вылö öшыбкаяс, гижöм текстын (сёрниын) вежны унаысь паныдысьлысь öти и сийö жö кывсö лöсялана кывьясön, сёрний пыртны медся лöсялана кывьяс да кывтэчасьяс. Гижан удж вöчигön быд велöдчысь вермö видзöдлыны кывйыслысь гижанногсö велöдчан небöгысь либö кывкудйысь.

Велöдöмыс мунö проблемно-диалогöвöй да протуктивнöй лыддысьöм технологияяс отсöгön.

Велöдчысьяслысь сёрнитан да гижан сямлун донъялан индöдъяс сетöма «Система оценивания...» торъя документын.

Велöдчан планын предметлөн ин

Велöдчан план серти «Коми кыв» предмет велöдöны 1классьянь 4-öдöдз. 1 классын 3 часön 33 вежон (99 час), 2-4 классьясын 3 часön 34 вежон (102 часön онас)

Описание ценностных ориентиров содержания учебного предмета

Одним из результатов обучения родному языку является осмысление и интериоризация (присвоение) учащимися системы ценностей.

Ценность добра – осознание себя как части мира, в котором люди соединены бесчисленными связями, в том числе с помощью языка; осознание постулатов нравственной жизни (будь милосерден, поступай так, как ты хотел бы, чтобы поступали с тобой).

Ценность общения – понимание важности общения как значимой составляющей жизни общества, как одного из основополагающих элементов культуры.

Ценность природы основывается на общечеловеческой ценности жизни, на осознании себя частью природного мира. Любовь к природе – это и бережное отношение к ней как среде обитания человека, и переживание чувства её красоты, гармонии, совершенства. Воспитание любви и бережного отношения к природе через тексты художественных и научно-популярных произведений литературы.

Ценность красоты и гармонии – осознание красоты и гармоничности родного языка, его выразительных возможностей.

Ценность истины – осознание ценности научного познания как части культуры человечества, проникновения в суть явлений, понимания закономерностей, лежащих в основе социальных явлений; приоритетности знания, установления истины, самого познания как ценности.

Ценность семьи. Понимание важности семьи в жизни человека; осознание своих корней; формирование эмоционально-позитивного отношения к семье, близким, взаимной ответственности, уважение к старшим, их нравственным идеалам.

Ценность труда и творчества – осознание роли труда в жизни человека, развитие организованности, целеустремлённости, ответственности, самостоятельности, ценностного отношения к труду в целом и к литературному труду, творчеству.

Ценность гражданственности и патриотизма – осознание себя как члена общества, народа, представителя Республики Коми, страны, государства; чувство ответственности за настоящее и будущее родного языка; интерес к своей малой родине, её истории, языку, культуре, её жизни и её народу.

Ценность человечества – осознание себя не только гражданином России, но и частью мирового сообщества, для существования и прогресса которого необходимы мир, сотрудничество, толерантность, уважение к многообразию иных культур и языков.

Предмет велӧдӧмын личностной, метапредметной да предметной виччысян результатъяс 1 класс помалігӧн

Личностной УУД:

- гӧгӧрвоны морт олӧмын сёрнилысь коланлунсӧ;
- гӧгӧрвоны мӧд мортлысь сьӧлӧмкылӧмьяс;
- петкӧдлыны ассьыс эмоция;
- висьтавны вӧчӧмтор дорӧ ассьыс отношение;

Метапредметной УУД:

Регулятивной УУД

- велӧдысь отсӧгӧн висьтавны уроклысь мог да тема;
- висьтавны урок вылын вӧчӧмторлысь пӧрадок;
- велӧдчыны висьтавны ассьыс версия;
- велӧдчыны уджавны велӧдысьӧн сетӧм план серти;

Познавательной УУД

- кужны вӧдитчыны небӧгӧн (отсӧг пасьяс,юриндалысь);
- текстысь, иллюстрацияысь аддзыны юалӧмьяс вылӧ вочавидзӧм;
- велӧдысь отсӧгӧн лӧсьӧдны вӧчӧмтор серти кывкӧртӧд;
- преобразуйтны информация ;
- ас кывйӧн висьтавны неыджыд текст;

Коммуникативной УУД

- висьтавны ассьыс мӧвпьяс (сёрникузяӧн либӧ неыджыд текстӧн)
- кывзыны да гӧгӧрвоны мукӧдьяслысь сёрни;
- велӧдчыны уджавны гозйӧн;

Предметнӧй:

воспитанникъяс тӧдӧны:

- коми кывйысь став шысӧ да шыпассӧ;
- шы да шыпас костын торъялӧмъяссӧ (шы шуам да кылам, шыпас гижам да адзам).
- гласнӧй да согласнӧй костын торъялӧмсӧ;

воспитанникъяс кужӧны:

- Кывны да казавны кывйысь шыяс, корсьны найӧс кывъясысь да тӧдмавны инсӧ;
- торйӧдны ӧта-мӧдсьыс гласнӧй да согласнӧй шыяс да шыпасъяс;
- висътавны кывъясын слогъяслысь да шыяслысь съӧрсӧн-бӧрсӧн мунӧмсӧ, шуны найӧс колана ногӧн;
- индыны серникузяысь кывъяс;
- гижны ыджыд да ичӧт шыпасъяс, йитлыны найӧс ӧта –мӧдыскӧд;
- лыддыны быдса кывъясӧн, кузь кывъяссӧ- слогъясӧн (20-25 кыв);
- корсьны велӧдысь отсӧгӧн текстысь тӧдчана мӧвп;
- висътавны лыддӧм гижӧдлысь сюрӧссӧ ӧтвыв дасътысьӧм бӧрын (юалӧмъяс отсӧгӧн да натӧг);
- лӧсьӧдны велӧдысь отсӧгӧн да висътавны серпас серти 3-4 серникузяа текст;
- донъявны велӧдысь отсӧгӧн ӧрта-ӧртлысь висътсӧ, тӧдчӧдны бур боксянь да висътавны вӧзйӧмъяс;
 - вежавидзӧмӧн, этш тӧдӧмӧн сӧрнитны ӧртъяскӧд, велӧдыськӧд, верстьӧ йӧзкӧд, пыдди пуктыны сӧрни дорӧ корӧмъяс: висътавны дженьыда да гӧгӧрвоана; висътавны сӧмын сы йылысь, мый бура тӧдан; кужны кывзыны сийӧс, кодкӧд сӧрнитан; кужны аттьӧавны-чолӧмавны, янсӧдчигӧн шуны колана кыв;
 - гижны сӧрникузяысь медводдза кывсӧ ыджыд шыпасянь, сӧрникузя помын пуктыны чут;
 - гижны дӧска вылысь либӧ небӧгысь ки помысь гижӧм либӧ печатайтӧм кывъяс, сӧрникузяас слогъясӧн да быдса кывъясӧн (10 кыв);
 - слогъясӧн да быдса кывъясӧн гижны кылӧм серти 3-4 кывъя сӧрникузяас (15 кыв).
 - гижны юрвежысь 1-2 дженьыдик сӧрникузя (6-7 кыв);

воспитанникъяслӧн эм позянлун тӧдмавны (макс):

- параа чорыд да небыд согласнӧйяс;
- паратӧм чорыд да небыд согласнӧйяс;

воспитанникъяслӧн эм позянлун велавны (макс):

- йитлыны уна ногӧн сӧрникузяасын кывъяссӧ;
- висътавны ас йылысь да ӧрт йылысь, ворсӧмъяс да удж йылысь, пемӧс, вӧр-ва да звер-пӧтка йылысь (3-4 сӧрникузя);
- висътавны, мый йылысь гижӧма ас кежын лыддӧм текстын (лист бок джын);
- гижны ыджыд шыпасянь морт нимъяс, овъяс да вичъяс;
- гижигӧн вуджӧдны кывъяс ӧти визысь мӧдӧ слогъясӧн;
- вуджӧдны рочысь комиӧ.

2 класс помалігӧн

Личностнӧй УУД:

- гӧгӧрвоны морт олӧмын сӧрнилысь коланлунсӧ;
- гӧгӧрвоны да висътавны ас сӧлӧмкылӧмъяс;
- гӧгӧрвоны мӧд мортлысь сӧлӧмкылӧмъяс, сочувствуйтны;
- петкӧдлыны ассьыс эмоция;

- старайтчыны бурмодны ас сёрни;
- гижтём да гижода сёрниись казавны аслысполёслуньяс (интонация, ёд, рём, кыв бөрйём, чут либё горёдан пас,)

Метапредметной УУД:

Регулятивной УУД

- велодысь отсөгөн висьтавны уроклысь мог да тема;
- висьтавны урок вылын вочёмторлысь пöрадок;
- велодчыны висьтавны ассъыс версия;
- велодчыны уджавны велодысьён сетём план серти;

Познавательной УУД

- кужны вöдитчыны небöгөн (отсөг пасьяс,юриндалысь);
- текстысь, иллюстрацияысь адзыны юалёмьяс вылө вочавидзём;
- велодысь отсөгөн вöчны кывкөртөд;
- преобразуйтны информация (вöдитчыны схемаөн);
- ас кывйөн висьтавны нейджыд текст;

Коммуникативной УУД

- висьтавны ассъыс мөвпьяс (сёрникузяён либё нейджыд текстөн)
- кывзыны да гөгөрвоны мукөдьяслысь сёрни, гөгөрвоны висьталёмторлысь темасө;
- велодчыны уджавны гозйөн;
- мичаа лыддыны текст;

Предметной:

воспитанникьяс төдöны:

- коми кывйысь шыпас нимьяс;
- анбурын шыпасьяслысь сьöрсьён-бöрсьём мунём;
- гласной да согласной шыяслысь аслысполёслунсö;
- параа да паратём чорыд да небыд согласнойяслысь аслысполёслунсö;
- параа да паратём гора да гортём согласнойяслысь аслысполёслунсö;
- гижöдын согласнойяслысь *е, ё, ю, я, и, ь* шыпасён небыдлунсö пасйём;
- гижöдын согласнойяслысь *э, о, у, а, i* шыпасьясён чорыдлунсö пасйём;
- öтвужья кывьяслысь аслысполёслунсö;
- сёрникузялысь аслысполёслунсö; сёрникузяын сюрöса юкөдьяс: подувпас да юöрпас;
- текстлысь аслысполёслунсö, сылысь артмөмсö;
- сёрникузя помын пунктуация пасьяс: чут, горёдан пас, юалан пас;

воспитанникьяс кужöны:

- торйöдны шы да шыпас;
- торйöдны öта-мөдсьыс гласной да согласной шыяс;
- торйöдны параа чорыд да небыд согласной шыяс;
- торйöдны паратём чорыд да небыд согласнойяс;
- вуджöдны гижигөн кывьяс öти визьысь мөдö слогьясён;
- пасйыны кывьясын параа согласной шыяслысь небыдлунсö *и, е, ё, ю, я, ь* шыпасьясён;
- гижны параа чорыд согласнойяс бöрын *i, э, о, у, а* шыпасьяс;
- гижны *ф-п, х-к, ц-ч, иц, дз, дж, ти* шыпаса кывьяс;
- вайöдны öтвужья кывьяс, индыны кокныд кывьясысь кыввужсö;
- торйöдны да казавны предмет, признак да действие петкөдлысь кывьяс;
- гижны ыджыд шыпасянь йöз, пемöс, кар, сикт, грезд, ю нимьяс;
- гижны торйөн кывбöр;
- уна лыда эмакывйын *-яс* водзвылын гижны торйөдан *Ь* да *Ъ* пасьяс;
- пуктыны сёрникузя помö чут, горёдан да юалан пас;
- йитлыны сёрникузяын кывьяссö *кодi? мый? кутишöм? мый вöчö?* юалёмьяс отсөгөн;

- индыны юаломъяс отсөгөн сёрникузяысь сюрбса юкөдъяс;
- висътавны правилояс вылө мыджсьомён кывъяслысь гижанногсö;
- видзөдөмөн гижны печатной шыпаса сёрникузяяс да текст быдса кывъясөн, колана гижан серён: велөдчан во öти джынъяс – 12-15 кыв, мөд джынъяс – 20-25 кыв;
- кылөм серти гижны быдса кывъясөн сёрникузяяс да текст: велөдчан во öти джынъяс – 20-25 кыв, мөд джынъяс – 30-35 кыв;
- гижны юрвежысь 12-15 кывъя текст;

воспитанникъяслөн эм позянлун төдмавны (макс):

- висъталан могъяс серти прөстой сёрникузяяслысь сикасъяс: юөртана, юалана, чуксалана;

- шуанног серти сёрникузяяслысь сикасъяс: абу горөдана да горөдана.

воспитанникъяслөн эм позянлун велавны (макс):

- видлавны кывсö фонетика боксянь;
- гижны велөдыськөд видлалөм бöрын юаломъяс либö план серти 30-35 (öти во джынъяс) да 35-40 (мөд во джынъяс) кывъя изложение;
- гижны велөдыськөд öтвыв лөсьөдөмөн 4-5 сёрникузя (25-30 кывъя) сочинение;
- бырөдны велөдыськөд öтвыв уджын творчества уджъясысь сёрни да гижанног боксянь тырмытөмторъяс: мый оз лөсяв тема сертиыс, мый колö содтыны төдчанасö, мый йылысь колö гижны паськыдджыка да мукөд.

3-4 класс помалігөн

Личностной УУД:

- гөгөрвоны да висътавны ас сёлөмкылөмъяс;
- гөгөрвоны да висътавны мукөдлысь сёлөмкылөмъяс; кужны сочувствуйтны мукөдлы;
- сёлөмөн кывны чужан кывлысь мичлунсö; старайтчыны бурмөдны ас сёрни;
- радейтны да пыдди пуктыны ас му; ас кыв да культура;
- пыдди пуктыны мукөд кывъя йөзлысь культурасö;
- лыддысьөм да авторкөд морта сёрни нуөдөм дорö интерес;
- гижөм дорö интерес да ас гижөдъяс дасътыны көсйөм;
- кыв велөдны көсйөм;
- ас шуөмтор да гижөмтор вöсна старайтчыны кывкутны.

Метапредметной:

Регулятивной УУД:

- велөдыськөд ,а сэсса ас кежысь висътавны уроклысь темасö да могъяссö;
- велөдыськөд лөсьөдны велөдчан проблема бырөдан план;
- уджавны план серти, корректируйтны ас удж;
- велөдыськөд öтув лөсьөдны удж донъялан критерийяс да на серти донъявны ас удж и мукөдлысь уджсö.

Познавательной УУД:

- лыддыны-аддзыны текстысь информация сикасъяс (фактуальной, подтекстовой, концептуальной);
- вөдитчыны лыддысьөмлөн сикасъясөн (туялана,өдйö лыддьөм, төдмасына);
- перйыны информация, кодос сетöма разной формаын (текст, иллюстрация, таблица,схема);
- вуджөдны информациясö öти формаысь мөдö (лөсьөдны план, таблица, схема);
- вөдитчыны кывчукөръясөн, справочникъясөн;
- уна ногөн корсьны , чукөртны,видлавны информация;
- вöчны анализ да синтез, обобщение, кужны классифицируйтны, аддзыны сэтшөмös жö;
- аддзыны причинно-следственной йитөдъяс;
- лөсьөдны мөвпалөмъяс.

Коммуникативной УУД:

- кужны висьтавны ас мѳвпъяс вомгорѳн и гижѳмѳн сѳрнитан ситуациясѳ пыдди пуктѳмѳн;
- висьтавны да дорйыны ас видзѳдлас;
- кужны вѳдитчыны ѳтка да морта-морт сѳрниѳн;
- разнѳй коммуникативнѳй могъяс олѳмѳ пѳртігѳн вѳдитчыны лѳсялана сѳрни средствоясѳн;
- кывзыны да кывны мукѳдъяссѳ, старайтчыны гѳгѳрвоны мѳд сикас видзѳдлас, лоны дасьѳн ас видзѳдлас вежыштавны;
- кужны сернитчыны ѳтувъя удж вѳчигѳн(ѳтвылысь пуктыны мог, корсьны петан туйяс, юкны удж, ѳти кывйѳ локны);
- сетны юалѳмъяс.

Предметнѳй:

3 класс помалігѳн

воспитанникъяс тѳдѳны:

- текстлысь признакъяс: тема, шѳр мѳвп, мѳвп сѳвмѳм, тѳчас;
- текст сикасъяс: юѳртѳм, серпасалѳм, мѳвпалѳм;
- кывлысь тѳчас: кыввуж, кывдін, кыв вежлалан суффиксъяс; эмакывлысь, кадакывлысь, кывбердлысь медтшѳкыда паныдаслысь кыв артмѳдан суффиксъяс;
- нимъяс да налысь вежѳртас;
- кывсикас нимъяс да налысь вежѳртас: эмакыв, кадакыв, кывберд, морта нимвежтас, кывбѳр;
- сѳрникузя, сѳрникузяын подувпас, юѳрпас ла содтана юкѳдъяс;

воспитанникъяс кужѳны:

- признакъяс серти тѳдмавны текст: юрним, мѳвп сѳвмѳм, медводдза да медбѳръя сѳрникузяын ѳтитор йылысь висьталѳм;
- торйѳдны ѳта-мѳдсьыс текст-юѳртѳм, текст-серпас, текст-мѳвпалѳм;
- тѳдмавны текстсѳ жанр боксянъ: кывбур, нѳдкыв, мойд, чолѳмалѳм, корѳм;
- аддзыны текстысь сѳрникузяяс йитысь кывъяссѳ (морта нимвежтасъяс *найѳ, сійѳ, мукѳд кывъяс вежысь сѳні, тані, сѳки, сідзи, татчѳдз, сы понда кывъяс*);
- сетѳм тема, юрним да серпас серти лѳсьѳдны текст;
- вайѳдны торйѳдѳм кывъяс дорѳ антоним, синоним да ѳтвужъя кыв;
- аддзыны кывъясысь кыввуж, кывдін, кыв вежлалан, кыв артмѳдан суффиксъяс, видлавны кывсѳ тѳчас серти, вайѳдны ѳтвужъя кывъяс; тѳдмавны тѳчаса кывъяслысь артманногѳ;
- тѳдмавны текстысь эмакыв, сылысь лыд, вежлѳг форма, вайѳдны эмакывъяс, сувтѳдны юалѳм;
- аддзыны да тѳдмавны кадакыв, сылысь лыд да кад, сувтѳдны юалѳм, аддзыны кывпод;
- юалѳм серти аддзыны кывберд, тѳдмавны вежѳртассѳ;
- текстысь, сѳрникузясысь аддзыны морта нимвежтасъяс: *ме, тѳ, сійѳ, ми, ті, найѳ*; тѳдмавны налысь лыд да морт формасѳ;
- аддзыны да торйѳдны текстысь сѳрникузя, лѳсьѳдны разнѳй сикаса сѳрникузяяс, вѳдитчыны наѳн сѳрниын;
- аддзыны сѳрникузяысь сюрѳса да содтана юкѳдъяс;
- синтаксис боксянъ видлавны сѳрникузя: мог, шуанног серти, сюрѳса да содтана юкѳдъяс;
- ѳтвыв аддзыны да бырѳдны сѳяма (творчества) уджъясысь сѳрни да гижанног боксянъ тырмытѳмторъяс;
- правилѳяс вылѳ мыджсьѳмѳн висьтавны кывъяслысь гижанногѳ;

- асланыс сёрниын вёдитчыны вежавидзана кывъясён;
- видлавны да донъявны этш боксянь ота-мөдлысь сёрни;
- колана ногон вёдитчыны велөдчан небөгын сетом пасйөдъясён да вөчны гижөда уджъяс;
- каллиграфия боксянь колана ног гижавны шыпасъяс, кывъяс, сёрникузяяс; гижигон торксъютөг йитны ота-мөдыскөд шыпасъяс;
- видзөдөмон гижны печатной шыпаса текст (оти во джынъяс 28-30 кыв, мөд джынъяс – 35-40 кыв);
- кылөм серти гижны донъялан диктант: оти во джынъяс 40-45 кыв, мөд во джынъяс – 50-55 кыв.
- гижны отыв уджалөм бөрын изложение (60-70 кыв);

велөдчысьяслөн эм поэялун велавны (макс):

- торйөдны ота-мөдсьяс художествоа да сёрнитан гижөдъяс;
- торйөдны сетом текстъяс веськыд да вуджөдан вежөртаса кывъяс;
- сувтөдны эмакывъяс нимтан вежлөгын 1,2,3 морта формаө;
- лыддыны, видлавны да донъявны ёртлысь уджсө;
- гижны сочинение (40-50 кывъяс) план серти, отыв лөсьөдөм либө сетом план серти, сетом юрним либө серпас серти.

4 класс помалігөн

воспитанникъяс төдөны:

- эмакывлысь, кывбердлысь, морта нимвежтаслысь, кадакывлысь признакъяс да вежласьөм;
- сёрникузяын отсяма юкөдъяс;
- висьталан мог серти юөртана, юалана да чуксалана сёрникузя;
- шуанног серти горөдана да абу горөдана сёрникузя;
- сюрөса да содтана юкөд;
- отсяма юкөдъяс сёрникузя;
- кывлысь оти да уна вежөртас;
- кывлысь тэчас: кыввуж, кыв вежлалан суффикс, кывдін, кыв артмөдан суффикс;
- эмакывлысь вежлөг вежөртасъяс;
- морта нимвежтаслысь лыд, морт да вежлөг серти вежласьөм;
- кадакывлысь кывпод;
- соссяна кадакывъяс;

воспитанникъяс кужөны:

- гижны уджтасын индөм орфограммаяс да гөгөрвоөдны правилөясөн;
- аддзыны сёрникузяысь отсяма юкөдъяс да пуктыны чүтік отсяма юкөдъяс костө;
- индыны да вежлавны эмакыв лыд, морт да вежлөг серти;
- аддзыны текстъяс кывберд, төдмавны вежөртассө да индыны кывбердлысь лыдсө (сулалө кө эмакыв бөрын юөрпас пыдди);
- аддзыны текстъяс морта нимвежтас, төдмавны сылысь лыд, морт да вежлөг; вежлавны нимвежтассө лыд да вежлөг серти;
- аддзыны текстъяс кадакыв, төдмавны сылысь лыд, морт да кад, вежлавны кадакывсө лыд, морт да кад серти;
- небөгын сетом отсөг серти видлавны кыв шы да шыпас, кывсикас да кывлөн тэчас боксянь;

- видзёдомён гижны өти во джынъяс 45-50 кыв, мёд во джынъяс – 55-60 кыв;
- гижны кылана диктант өти во джынъяс 60-65 кыв, мёд во джынъяс – 65-75 кыв;
- лосьөдны план, а сэсса сы серти гижны изложение (80-90 кыв);

воспитанникъяслөн эм поэялун төдмавны(макс):

- кывлысь веськыд да вуджөдан вежөртас;
- серпасалана кыв;
- художествоа да наука гижөд;
- кыввужйын да суффиксын *в//л* шыяс вежласьём, кыввужйын [й],[к],[м],[т] содтана шыяс;
- кывйитөда да кывйитөдтём сложной сёрникузя;

воспитанникъяслөн эм поэялун велавны(макс):

- кужөмөн вөдитчыны да гижны нимтан вежлөга эмакывлөн 1, 2, 3 морта өтка лыда асалан суффиксъяс: *-ой, -ыд, -ыс*;
- аддзыны текстысь серпасалан (изобразительной) кывъяс;
- небөгын сетём отсөг серти видлавны сёрникузя синтаксис боксянь да петкөдлыны сійөс схемаөн;
- лосьөдны план, бөрийыны кывтэчасъяс, сёрникузяяс, дасьтыны да гижны 60-70 кывъя сочинение;
- тшөктём серти донъявны ассыс да ёртлысь коми кывйысь удж;
- аддзыны да бырөдны творчества уджъяссысь гижанног, грамматика да сёрни боксянь тырмытөмторъяс;
- ас кежысь уджъяс вөчигөн вөдитчыны кывкудъясөн;
- лосьөдны уна сикас текст: небөг вылө дженьыд сюрөса гижөд (аннотация); мыйкө вөчны велөдөм (инструкция); письмө; лоөмтор йылысь репортаж сяма висьт гажөдчөм либө нимлун вылө корана текст (текст-корөм); чолөмалана текст (празникөн кодөскө чолөмалөм) да мукөд;
- лосьөдны журналө юбра гижөд.

Содержание.

Грамотаё велөдөм. 1 класс. 99 час.

Юкөн №	Юкөн нимъяс	Час лыд	Велөдантор
1	Анбурводзвывса кадколаст	15	Серни . «Анбур» небөгөн да прописьөн төдмасьём.Кузь да дженьыд визъяс гижөм. Велөдчан көлуй . Кыв .Предмет нимъяс. Улітіыс гөгрөстөм дженьыд визь гижөм. Школаын велөдчөм. .Улітіыс да вылітіыс гөгрөстөм визь гижөм. Челядьлөн ворсөмъяс да ворсанторъяс. Увсянь вывлань Кузь вочасөн гөгрөстөм визь гижөм. «Ошкамөшка» небөгөн төмасьём. Текст. Чужан му. «Серникузя» понятиеөн төдмасьём. Петля визь гижөм. Вөрса пемөсъяс да гут-гаг. «Слог» понятие.Выліас петляа визь гижөм. Олан керка да гортгөгөрсә овмөс. Гортса пемөс нимъяс.Согласной да гласной шыяс.Кык пөлөс кытш джын гижөм.

			<p>Вөр-ва гожомын.Вөр-валон озырлун.Шыяс боксянь кыв видлалом..Кык полос ыджыд кытш джын гижны велодчом.</p> <p>Велодчысылон лунся режим..Кытш джынъя визь гижом.</p> <p>Керка пытшкос.Сеян-юан. Дозмук. .Шыгрос кытш йитода визьясон гижом.</p> <p>Ссылмон мойдон тодмасьом Ыджыд шыгрос кытшыяс гижом.</p> <p>Матигогорса олөмкөд тодмасьом.</p>
2	Анбурдырся кадколаст	74	<p><i>А,а</i> шыпасьясон тодмасьом, \a\ шы. Ичот да ыджыд <i>а.А</i> шыпасьяс гижом.</p> <p><i>О,о</i> шыпасьяс,\o\ шы. Ичот да ыджыд <i>о,О</i> шыпасьяс гижом.</p> <p><i>У,у</i> шыпасьяс ,\u\ шы. Ичот да ыджыд <i>у,У</i> шыпасьяс гижом.</p> <p><i>И,и</i> шыпасьяс, \i\ шы. <i>и</i> шыпас.</p> <p><i>Ы,ы</i> шыпасьяс, \ы\ шы. Ыджыд да ичот <i>Ы,ы</i> шыпасьяс гижом.</p> <p>Асшор лыддысьом. Коми мойдыяс.</p> <p><i>Э,э</i> шыпасьяс, \э\ шы. Ичот да ыджыд <i>э,Э</i> гижом.</p> <p><i>Ө,ө</i> шыпасьяс, \ө\ шы. Ичот да ыджыд <i>ө,Ө</i> гижом.</p> <p><i>Н, н</i> шыпасьяс,\n\ \n\ шыяс.Ичот да ыджыд <i>н,Н</i> гижом.</p> <p><i>С,с</i> шыпасьяс, \с\ \с\ шыяс. Ичот да ыджыд <i>с,С</i> шыпасьяс гижом.</p> <p>Матигогорса олөм.</p> <p><i>К,к</i> шыпасьяс, \к\ шы. Шыпас гижом.</p> <p>Чери кыйом.</p> <p><i>М,м</i> шыпасьяс, \м\ шы. Ичот да ыджыд <i>м,М</i> гижом.</p> <p><i>З,з</i> шыпасьяс, \з\ \з\ шыяс.Ичот да ыджыд <i>з,З</i> гижом .</p> <p>Параа гора да гортөм согласнойяс.</p> <p><i>Р,р</i> шыпасьяс, \р\ шы. Ичот да ыджыд <i>р,Р</i> шыпасьяс гижом.</p> <p>Арся вöрын.</p> <p><i>Ш,ш</i> шыпасьяс, \ш\ шы. Ичот да ыджыд <i>ш,Ш</i> гижом.</p> <p><i>Б,б</i> шыпасьяс, \б\ шы. Ичот да ыджыд <i>б,Б</i> шыпасьяс гижом.</p> <p><i>Д,д</i> шыпасьяс, \д\ \д\ шыяс. Ичот да ыджыд <i>д,Д</i> гижом.</p> <p><i>Т,т</i> шыпасьяс, \т\ \т\ шыяс. Ичот да ыджыд <i>т,Т</i> гижом.</p> <p><i>В,в</i> шыпасьяс, \в\ шы. Ичот да ыджыд <i>в,В</i> гижом.</p> <p>«Арся вöрын» текст лосьодны велодчом.</p> <p><i>Й,й</i> шыпасьяс, \й\ шы. Ичот да ыджыд <i>й,Й</i> гижом.</p> <p><i>П,п</i> шыпасьяс, \п\ шы. Ичот да ыджыд <i>п,П</i> гижом.</p>

			<p><i>Л,л шыпасъяс, \л\ \л\ шыяс. Ичӧт да ыджыд л,Л гижӧм.</i></p> <p><i>Е,е шыпасъяс кыв водзын. Е,е шыпасъяс гижӧм.</i></p> <p><i>Е шыпас согласнӧй бӧрын.</i></p> <p><i>Небыд пас(ь). Небыд пас кыв помын.</i></p> <p><i>Небыд пас кыв шӧрын.</i></p> <p><i>Г,г шыпасъяс, \г\ шы. Ичӧт да ыджыд г,Г гижӧм.</i></p> <p><i>Я,я шыпасъяс кыв водзын. Я,я шыпасъяс гижӧм.</i></p> <p><i>Я шыпас согласнӧй бӧрын.</i></p> <p><i>Лавкаӧн ворсӧм.Диалог.</i></p> <p><i>Ю,ю шыпасъяс кыв водзын. Ю,ю шыпасъяс гижӧм.</i></p> <p><i>Ю шыпас согласнӧй бӧрын.</i></p> <p><i>Ё,ё шыпасъяс кыв водзын. Ё,ё шыпасъяс гижӧм.</i></p> <p><i>Ё шыпас согласнӧй бӧрын.</i></p> <p><i>Ж,ж шыпасъяс, \ж\ шы. Ж,ж шыпасъяс гижӧм.</i></p> <p><i>Ч,ч шыпасъяс, \ч\ шы. Ч,ч шыпасъяс гижӧм.</i></p> <p><i>Чужан му.</i></p> <p><i>Торйӧдан небыд пас (ь).</i></p> <p><i>Текст «Тувсов серпас».План лӧсьӧдны велӧдчӧм.</i></p> <p><i>Торйӧдан чорыд пас (ь).</i></p> <p><i>Диктант.</i></p> <p><i>\дж\ шыӧн тӧдмасьӧм.</i></p> <p><i>паськӧдӧм.</i></p> <p><i>\дз\ шыӧн тӧдмасьӧм.</i></p> <p><i>Кык дз-а кывъясӧн тӧдмасьӧм.</i></p> <p><i>\тш\ шыӧн тӧдмасьӧм.</i></p> <p><i>Торйӧдан небыд да чорыд пасъяс дж, дз, тш бӧрын.</i></p> <p><i>Ф,ф шыпасъяс, \ф\ шы. Ф,ф шыпасъяс гижӧм.</i></p> <p><i>Ц,ц шыпасъяс, \ц\ шы. Ц,ц шыпасъяс гижӧм.</i></p> <p><i>Х,х шыпасъяс, \х\ шы. Х,х шыпасъяс гижӧм.</i></p> <p><i>Щ,щ шыпасъяс да найӧс гижӧм.</i></p>
3	Анбурбӧрвывса кадколаст.	10	<p><i>Серникузя. Кыв. Шы. Шыпас.</i></p> <p><i>Коми парма кывбурьясын.М.Лебедевлысь, А.Ванеевлысь, Ю.Васютовлысь, А.Некрасовлысь кывбурьяс лыддьӧм.</i></p> <p><i>Ыджыд шыпас.</i></p> <p><i>Согласнӧй да гласнӧй шыяс да шыпасъяс.</i></p> <p><i>Вӧрса пемӧсъяс йылысь висътъяс.</i></p> <p><i>Гласнӧй шыяс да шыпасъяс.</i></p> <p><i>Лӧбачьяс йылысь вистъяс лыддьӧм да ас кывйӧн виставны велӧдчӧм.</i></p> <p><i>Согласнӧй шыяс да шыпасъяс.</i></p> <p><i>«Локтӧ гожӧм» тема серти гижӧдъяс.</i></p>

Содержание. Коми кыв. 2 класс. 102 час.

Юкӧн №	Юкӧн нимъяс	Час лыд	Велӧдантор
1	Серни	2	Серни.Ӧтка да морта-морт серни.

			Гижёда да гижтём серни.
2	Кыв. Серникузя да текст.	4	Кыв, серникузя . Текст. Текстлөн тема. Юрним. Текстлөн шөр мөвп. Текстлөн тэчас
3	Кывтэчас да серникузя	11	Кывтэчас. Текст-серпас «Пу кор гылалан кад» Юөртана, юалана, чуксалана серникузяяс. Горөдана да абу горөдана серникузяяс Подробной изложение «Паляур» Подувпас Юөрпас Сюрөса да содтана юкөдьяс Диктант
4	Шы да шыпас	54	
4.1	Шы да шыпас	3	Шы да шыпас Анбур Нөдкыв дасьтём
4.2	Гласной шыяс да шыпасьяс	1	Гласной шыяс да шыпасьяс
4.3	Согласной шыяс да шыпасьяс	5	Согласной шыяс да шыпасьяс Гора да гортём согласной шыяс Опорной кывьяс. План Текстын серникузяслөн йитчём.
4.4	Слог	8	Слог Ударение. Логической ударение Кыв визьысь визьё вуджөдём Й шыпаса кывьяс визьысь визьё вуджөдём «Войвылө воис төв» нима текст лөсьөдём Текстлөн сикасьяс Текст-юөртём
4.5	Параа чорыд да небыд согласнойяс да налысь чорыдлун да небыдлун гижигөн пасйём	23	Параа чорыд да небыд согласнойяс Небыд пас кыв помын Небыд пас кыв шөрын Небыд паса кывьяс визьысь визьё вуджөдём Творчества изложение Е,Ё,Ю,Я- йота гласнойяс Согласной бөрын А да Я шыпасьяс Согласной бөрын У да Ю шыпасьяс Пудьясянкыв Согласной бөрын О да Ё шыпасьяс Юөртана письмө Согласной Э да Е шыпасьяс Согласной бөрын И да і шыпасьяс
4.6	Дз, дж, тш, шыа кывьяслөн гижанног	5	Дз шыа кывьяс Дж шыа кывьяс Мойдкыв Тш шыа кывьяс Дз, Дж, Тш шыпаса кывьяс визьысь визьё

4.7	Рочысь пырём кывъяс	9	вуджөдөм П да Ф шыпаса кывъяс Подробной изложение «Пөжар кусөдөм» К да Х шыпаса кывъяс Ч да Ц шыпаса кывъяс Щ шыпаса кывъяс
5	Кывсикасьяс	24	
5.1	Предмет, действие да признак нимъяс	1	Предмет, действие, признак нимъяс.
5.2	Эмакыв	12	Эмакыв Эмакывлөн лыд Б да ь торйөдан пасъяс Торйөдан ь да ь пасъяс кывъяс визьысь визьö вуджөдөм Морт нимъясын вичъясын да овъясын ыджыд шыпас Пемöс нимъясын ыджыд шыпас Кар, сикт, грезд, ю нимъясын ыджыд шыпас
5.3	Кадакыв	4	Кадакыв Текст-мөвпалөм
5.4	Кывберд	4	Кывберд
5.5	Кывбөр	3	Кывбөр
6	Öтвужья кывъяс	5	Öтвужья кывъяс Кыввуж
7	Төдөмлун вынсьөдөм да доньялөм	2	Кыв.Серникузя Кывсикасьяс

Содержание. Коми кыв. 3 класс. 102 час.

Юкөн №	Юкөн нимъяс	Час лыд	Велөдантор
1	Төдөмлуньяс вынсьөдөм	11	Шыяс да шыпасъяс. Кыв.Серникузя. Текст. Тема. Шөр мөвп. Сетөм план серти изложение. Тшакъяс. Серникузяслөн йитчөм. Текст-юөртөм. Öтвыв план лосьөдөмөн сочинение –юөртөм «Гожся лунö».

2	Гижанног	16	<p>Кык дз-а кывъяс. Кык дз-а кывъяс вуджөдөм. Орчча кык өткодь небыд согласнөя кывъяс. Орчча кык разнөй небыд согласнөя кывъяс. Текст- серпасалөм. Өтвыв план лөсьөдөмөн сочинение –серпас «Видз вылын». Торйөдан Ъ да Ъ пасъяса кывъяс. Торйөдан Ъ да Ъ пасъяса кывъяс визъысь визьö вуджөдөм Текстын серникузяяс костын йитөдъяс. Деформируйтөм текст.</p>
3	Кыв. тэчас. Кывлөн	8	<p>Кывлөн тэчас. Кыввуж. Кыв вежлалан суффикс. Кыв артмөдан суффикс. <i>Кывдін.</i> Текстын юкөнъяс костын йитөдъяс.Өтвыв план лөсьөдөмөн сочинение-серпас «Ар».</p>
4	Кывсикасъяс	49	<p>Кывсикасъяс. Эмакыв кызди ашөр кывсикас Эмакывлөн лыд серти вежласьөм Эмакывлөн вежлөг серти вежласьөм. Уна лыда эмакывъяслөн вежлөг серти вежласьөм. Эмакывлөн вежлөг суффиксъяслөн гижанног. <i>Эмакывлөн морт серти вежласьөм.</i> Рочысь пырөм эмакывъяс гижанног. Текст- чолөмалөм.Этш төдана кывъяс. Ловъя да ловтөм эмакывъяс.Эмакыв кызди кывсикас видлалөм. Сложнөй эмакывъяс. Өтвыв план лөсьөдөмөн изложение « Тöлын». Свободнөй диктант Кывбөра эмакыв Нимвежтас Кывбөра нимвежтасъяс Письмө гижөм Кадакыв кызди ашөр кывсикас Кадакывлөн лыд серти вежласьөм Кадакывлөн морт серти вежласьөм. Кадакывлөн кад серти вежласьөм. Кадакывлөн өнiя кад. Кадакывлөн локтан кад. Кадакывлөн колян кад. 1 да 2 колян кад. Текст –юөртөмын кадакывлөн кад. Өтвыв план лөсьөдөмөн да текст юрнималөмөн изложение « Козин» <i>Кадакывлөн кывпод форма.</i></p>
4.1.	Кывсикаслөн кывввор вежөртас	1	
4.2.	Эмакыв	21	
4.3	Нимвежтас	4	
4.4	Кадакыв	17	
4.5	Кывберд	6	

			Кывберд серникузяын. Кывберд. <i>Кывбердлӧн артмӧм.</i> Бӧрйӧм тема серти сочинение-серпасалӧм.
5	Серникузя	18	Серникузя. <i>Шуан мог серти серникузя сикасьяс.</i> <i>Шуанног серти серникузя сикасьяс.</i> Серникузяын сюрӧса юкӧдьяс. Серникузяын содтана юкӧдьяс. Текст-мӧвпалӧм. Сочинение-мӧвпалӧм. Мича-мисьтӧм. Ас кежысь план лӧсьӧдӧмӧн изложение. Чолӧмалӧм гижӧм.

Содержание. Коми кыв. 4 класс. 102 час

Юкӧн №	Юкӧн, нимьяс	Час лыд	Велӧдантор
1	Серникузя, серни да текст	10	Серникузя сикасьяс. Текст. Паськыд да векни тема. Текст сикасьяс да налӧн тэчас. Подробнӧй изложение. «Турияс». Текст-серпас. Серпас серти зарни ар йылысь текст лӧсьӧдӧм.
2	Кыв да кыввор вежӧртас серти	3	Кыввор вежӧртас. Матын вежӧртаса кывьяс. Паныд вежӧртаса кывьяс да ӧткодя юргысь кывьяс. Зумыд кывтэчасьяс.
3	Серникузя	9	Сюрӧса да содтана юкӧдьяс. Кывтэчас да серникузя. Ӧтсыма юкӧдьяса серникузяяс. Ӧтсыма юкӧдьяс костын <i>да, и</i> кывйитӧдьяс. Ӧтсыма юкӧдьяс костын <i>а, но</i> кывйитӧдьяс. Ӧтсыма юкӧдьяс костын чутӧк. Творчества изложение. «Кӧчиль». Свободнӧй диктант.
4	Шыяс да шыпасьяс	5	Гласнӧй да согласнӧй. Чорыд да небыд согласнӧйяс. Гора да гортӧм согласнӧйяс. Согласнӧйяс бӧрын <i>і</i> да <i>и</i> шыпасьяс. Ъ да Ъ торйӧдан пасьяс. Ъ- небыд пас. Коми да роч кывйын шыяс да шуанног ӧткодялӧм.
5	Кывлӧн тэчас	10	Кыввуж. Ӧтвужья кывьяс да кыв формаяс. Кыввужйын шыяслӧн вежласьӧм. Усян да содтысян шыяс. Кыв вежлалан суффиксьяс. Кыв артмӧдан суффиксьяс. Сочинение «Медводдза лым». Кыв тэчас серти торьякыв видлалӧм. Кыв юкӧнъяс, кыв пытшкын налӧн ин да суффиксьяс костын лӧсялӧмьяс. План лӧсьӧдӧмӧн подробнӧй изложение «Том

			йӧзлӧн важся олӧмысь»
6	Эмакыв	18	<p>Эмакывлӧн кыввор вежӧртас. Эмакывлӧн нимтан, асалан, босьтан, сетан, керан, керанторья вежлӧгьяс. Ӧтвывтан, торйӧдан, могман, ина, петан, пыран вежлӧгьяс. Матыстчан, ылыстчан, вуджан, воан вежлӧгьяс. Асалан суффикса эмакывьяслӧн вежлӧг серти вежласьӧм. Тема да серпас серти «Тӧвся гажӧдчӧмьяс» нима сочинение.</p> <p>Коймӧд морта асалан суффикслӧн стӧч да тӧдсатор петкӧдлӧм. Четвертьса доньялан диктант грамматикаысь уджъясӧн. Эмакыв артмӧдысь суффиксяс. Эмакыв гижанног. Аснимьяс, кывбӧра эмакывьяс, ӧтувтан вежӧртаса тэчаса эмакывьяс. Творчествоа изложение «Пыжӧн ветлӧм». Сложной эмакывьяс гижанног.</p>
7	Нимвежтас	5	<p>Первой, мӧд, коймӧд морта ӧтка да уна лыда нимвежтасьяс. Ӧтка лыда морта нимвежтасьяслӧн вежлӧг серти вежласьӧм. Уна лыда морта нимвежтасьяслӧн вежласьӧм. Нимвежтас кызди кывсикас видлалӧм.</p>
8	Кадакыв	17	<p>Кадакыв да сылӧн вежӧртас. Кывпод. Кадакывлӧн вежласьӧм. Кадакывлӧн морт серти вежласьӧм. . Наблюдайтӧм серти сочинение «Тӧвся серпас». Кадакывлӧн кыв вежлалан суффиксяс. Соссяна кадакывьяс. Соссяна кадакывьяс гижанног. Кадакыв кызди кывсикас видлалӧм. Кадакыв кыввужйын Й шыпас. Визь пыр гижсьысь кадакывьяс. .»Мездісны» текст серти дженьдӧдӧм изложение. Кадакывлӧн кыв артмӧдан суффиксяс. Кадакывйын <i>дч, тч, чч</i> гижӧм.</p>
9	Кывберд	16	<p>Кывберд да сылӧн кыввор вежӧртас. <i>Мед-</i> кывводза вывбердьяс. <i>-иник (иник)</i> суффикса кывбердьяс. Текст-серпас. Кывбердлӧн коланлун. . Наблюдайтӧм серти «Коми муӧ воис тулыс» нима текст лӧсьӧдӧм. <i>-кодъ</i> суффикса кывбердьяс. Кывбердын да эмакывкӧд <i>кодъ</i> гижанног орччӧдӧм. Рӧм петкӧдлысь тэчаса (сложной) кывбердьяс да налӧн гижанног. Визь пыр гижсьысь тэчаса кывбердьяс.</p>

			<p>Визь пыр гижсьысь паньд да отувтан вежортаса тэчаса кывбердяс. . Кывбердлөн аслыспөлөслун.</p>
10	Сложной серникузяс	9	<p>Сложной серникузяс. <i>И. а. но</i> кывйитөдыяса сложной серникузяс. Кывйитөдтөм сложной серникузяс. <i>Мый, кор, кыдзи, кутшөм, сы вöсна мый</i> кывйитөдыяса сложной серникузяс. «Кырнышлөн воштөмтор» нима текст серти творчествоя изложение.</p>

Тематическӱ план да воспитанникъяслӱн уджъяс. 1 класс.

№	Тема	Час льд	Воспитанникъяслӱн удж
1	«Видза олан, школа». Серни понятиеон тодмасьом.	1	Тӱдмасьны школаын олан правилӱясӱн. Торйӱдны кыдзи позьӱ и оз позь овны школаын.
2	.Предмет нимъяс. Улитыс гӱгрӱстӱм дженъид визь гижӱм.	1	Лӱсьӱдны лунся режим. Тӱдмасьны анбурӱн. Велӱдчыны корсьны колана лист бок.
3	«Серни» да «кыв «понятие вынсьодом.	1	Гӱгӱрвоны вомгора сӱрнилысь могсӱ да коланлунсӱ. Висьтавны тӱдса мойдъяс да сӱтысь геройяссӱ.
4	«Слог» понятиеон тодмасьом.	1	Кывзыны да кывны вомгора сӱрни. Гӱгӱрвоны кылӱм информация.
5	Согласной да гласной шыяс.	1	Торйӱдны вогӱгӱрся кадъяс. Схемӱн пасйыны кыв.
6	Шыяс боксянь кыв видлалом.	1	Орчӱдны схема да кыв. Лӱсьӱдны сӱрникузя схема.
7	Серни шыяс.	1	Висьтавны текстлысь признакъяс. Лыддыны схема.
8	А,А шыпасъяс, а шы.	1	лӱсьӱдны текстлысь схема. Висьтавны текстлысь сюрӱссӱ.
9	О,о шыпасъяс, о *шы.	1	Торйӱдны сӱрни да абу сӱрни шыяс. Висьтавны гласнӱй шыяс йылысь да коми кывйын налӱн аслыспӱлӱслун йылысь.
10	. У,у шыпасъяс, у шы.	1	Пасйыны гласнӱй шы схемаын. Юкны кыв слогъяс вылӱ.
11	И,И шыпасъяс, и шы.	1	Лӱсьӱдны текст серпасъяс серти. Кывны гласнӱй шылысь согласнӱйысь торъялӱмсӱ.
12	Точкаа и шыпа, и шы.	1	Кывны гласнӱй шылысь согласнӱйысь торъялӱмсӱ. Висьтавны ас мӱвпъяс.
13	Ы,ы шыпасъяс, ышы.	1	Велӱдчыны гижны элементъяс колана направлениеын да гигиенаысь корӱмъяс пыдди пуктӱмӱн.
14	Э,э шыпасъяс, э –шы.	1	Ориентируйтчыны пропись лист бокин да строка вылын.
15	О,о шыпасъяс, о шы.	1	
16	<i>Гласной шыяс вынсьодом.</i>	1	Торйӱдны кывйын шыяс. Аддзыны колана шыӱн кывъяс.
17	. Н, н шыпасъяс, \н\ \н\ шыяс. Ичӱт да ыджыд н, Н гижӱм	1	Торйӱдны шы да шыпас. Торйӱдны гласнӱй да согласнӱй, чорыд да небыд согласнӱйяс, гора да гортӱм согласнӱйяс, параа да паратӱм согласнӱйяс, согласнӱйлысь небыдлун да чорыдлун пасйысь гласнӱй шыпасъяс.
18	С,с шыпасъяс, \с\ \с\ шыяс. Ичӱт да ыджыд с, С шыпасъяс гижӱм.	1	Вӱдитчыны схемӱн. Велӱдчыны гижны шыпасъяс, слогъяс, кывъяс, сӱрникузяяс.
19	К,к шыпасъяс, \к\ шы. Шыпас гижӱм.	1	Гижны аддзӱм серти, кылӱм серти кывъяс, кодъяслӱн шуанногыс оз торъяв гижанногсьыс.
20	М,м шыпасъяс, \м\ шы. Ичӱт да ыджыд м, М гижӱм	1	
21	з шыпасъяс, \з\ \з\ шыяс. Ичӱт да ыджыд з, З гижӱм	1	
22	Р,р шыпасъяс, \р\ шы. Ичӱт да	1	

	ыджыд р,Р шыпасъяс гижом.		Гөгөрвонны коланлунё
23	Тодомлунъяс вынсьодом.	1	пробеллысь,вуджодан паслысь, гөрд
24	Ш,ш шыпасъяс, \ш\ шы. Ичот да ыджыд ш,Ш гижом	1	визьлысь. Орччодны оти шыон торъялысь кывъяс
25	Б,б шыпасъяс, \б\ шы. Ичот да ыджыд б,Б шыпасъяс гижом.	1	.Орччодны кыв да серпас. Аддзыны кыв чукорысь кыв сылөн
26	Д,д шыпасъяс, \д\ \д\ шыяс. Ичот да ыджыд д,Д гижом.	1	вежортас сертиыс. Видлавны кыв шы да шыпас серти,
27	Т,т шыпасъяс, \т\ \т\ шыяс. Ичот да ыджыд т,Т гижом.	1	вежортас серти велодысь отсөгөн.. Сёрникузяысь аддзыны кывъяс,
28	В,в шыпасъяс, \в\ шы. Ичот да ыджыд в,В гижом.	1	паськодны да дженьдодны сёрникузя. схема серти лосьодны сёрникузя и
29	Й,й шыпасъяс, \й\ шы. Ичот да ыджыд й,Й гижом.	1	сёрникузялы схема. Запомнитны гижанног правилояс (ыджыд
30	П,п шыпасъяс, \п\ шы. Ичот да ыджыд п,П гижом.	1	шыпас, кывъяс торйон гижом, тш,дж,дз, кыв вуджодом, сёрникузя помын пасъяс.)
31	Л,л шыпасъяс, \л\ \л\ шыяс. Ичот да ыджыд л,Л гижом.	1	юклены кывъяс слогъяс выло. Орччодны лыддьом кывъяс да серпасъяс.
32	Е,е шыпасъояс кыв водзын.Е,е шыпасъяс гижом.	1	отъведайтны кывйыслысь вежортассо. Водитчыны гижигон ь да ь торйодан
33	Тодомлунъяс вынсьодом.	3	пасъясон. Гөгөрвонны кывзом да лыддь текст.
35	-		сюжета серпасъяс серти лосьодны текст. Ас йылысь(ворсом, велодчом, аддзылом)
36-38	Чорыд да небыд параа согласнойяс йылысь тодомлунъяс вынсьодом.	3	лосьодны неыджыд юортом устноя. Бурмодны торком текст. Гөгөрвоодны кыв вежортас текстын.
39-40	Е,е шыпасъояс кыв водзын.Е,е шыпасъяс гижом	2	Торйодны уна да оти вежортаса кывъяс. Торйодны кывлысь веськыд да
41-42	Е шыпас согласной бoryн	2	вуджодана вежортас. Орччодны синонимъяс да антонимъяс.
43-44	Небыд пас(ь). Небыд пас кыв помын.	2	Аддзыны отвужья кывъяс. Классифицируйтны кывъяс кодi? мый?
45-47	Небыд пас кыв шoryн.	3	кутшом? мый вочo? юаломъяс серти.
57	Лыддысян кужомлунъяс вынсьодом. Текст ас кывйон висътавны велодчом.	1	Торйодны кодi? Да мый? Юалом выло
48	Г,г шыпасъяс, \г\ шы. Ичот да ыджыд г,Г гижом.	1	вочавидзысь кывъяс. Аддзыны ас нимъяс.
49	Я,я шыпасъяс кыв водзын. Я,я шыпасъяс гижом.	1	Вежлавны кыв лыд серти. Ас кежысь лосьодны сёрникузя.
50-52	Я шыпас согласной бoryн.	3	Вочасон асавны морта сёрни. Гөгөрвонны кутшом могон муно сёрни да
53	Лавкаын. Морта сёрни лосьодом.	1	кодкoд. Сёрникузяын аддзыны кывъяслысь
			пoрадок. Юрнимавны текст. Бурмодны торком
			текст. Вочавидзны авторлон юаломъяс выло.
			Лосьодны юаломъяс велодысь отсөгөн. Борйомон лыддысьны.
			Аддзыны текстысь колана(веськыда

54	<i>Ю,ю</i> шыпасъяс кыв водзын. <i>Ю,ю</i> шыпасъяс гижӧм.	1	петкӧдлӧм) информация . Вӧчны прӧстой кывкӧртӧдъяс. Велӧдны алфавит. списывайтны алгоритм серти да прӧверитны ас удж. Кывзыны да кывны мукӧдъясӧс. Велӧдыскӧд висътавны уроклысь тема (могъяс). Уджавны план серти. Кужны ввисътавны ас мӧвпъяс. Висътавны ас сьӧлӧмкылӧмъяс.
55-57	<i>Ю</i> шыпас согласной бӧрын.	3	
58	<i>Ё,ё</i> шыпасъяс кыв водзын. <i>Ё.ё</i> шыпасъяс гижӧм.	1	
59-61	<i>Ё</i> шыпас согласной бӧрын.	3	
62-64	Йота <i>е,ё,ю,я</i> йылысь тӧдӧмлунъяс да гижны кужӧмлунъяс вынсьӧдӧм.	3	
65	<i>Ж,ж</i> шыпасъяс, \ж\ шы. <i>Ж,ж</i> шыпасъяс гижӧм.	1	
66	<i>Ч,ч</i> шыпасъяс, \ч\ шы. <i>Ч,ч</i> шыпасъяс гижӧм.	1	
67-69	Велӧдӧм шыпасъясӧн лыддысьӧм да гижӧм сӧвмӧдӧм.	3	
70	Чужан му. Текстъяс лыддӧм да юалӧмъясвылӧ вочавидзӧм. Ас кывйӧн висъталӧм.	1	
71	Торйӧдан небыд пас (ь).	1	
72	Текст «Гувсов серпас».План лӧсьӧдны велӧдчӧм.	1	
73	Торйӧдан чорыд пас (ъ).	1	
74	Торйӧдан ь да ь пасъяс кывъяслыддӧм да гижӧм сӧвмӧдӧм. Матигӧгӧрса олӧм йылысь тӧдӧмлунъяс паськӧдӧм.	1	
75	Тӧдӧмлунъяс да кужӧмлунъям прӧверитан диктант гижны велӧдчӧм. Ас удж прӧверитны велӧдчӧм.	1	
76	\дж\ шыӧн тӧдмасьӧм.	1	
77	\дж\ шыӧн кывъяс лыддӧм да гижӧм сӧвмӧдӧм.	1	
78	\дз\ шыӧн тӧдмасьӧм.	1	
79	дз\ шыӧн кывъяс лыддӧм да гижӧм сӧвмӧдӧм.	1	
80	Кык дз-а кывъясӧн тӧдмасьӧм.	1	
81	\тш\ шыӧн тӧдмасьӧм.	1	
82	\тш\ шыӧн кывъяс лыддӧм да	1	

	гижом сөвмөдөм.Матигөгөрсә олөм йылысь төдөмлунъяс паськөдөм.		
83	Торйөдан небыд да чорыд пасьяс <i>дж, дз, ти</i> бөрын.	1	
84	<i>Ф,ф</i> шыпасьяс, \ф\ шы. <i>Ф,ф</i> шыпасьяс гижөм.	1	
85	<i>Ц,ц</i> шыпасьяс, \ц\ шы. <i>Ц,ц</i> шыпасьяс гижөм.	1	
86	<i>Х,х</i> шыпасьяс, \х\ шы. <i>Х,х</i> шыпасьяс гижөм.	1	
87	<i>Щ,щ</i> шыпасьяс да найөс гижөм.	1	
88	Коми му йылысь гижөдьяс лыддьөм да видлалөм. Гижны кужөмлунъяс вынсьөдөм.	1	
89	Төдөмлун да кужөмлун донъялан диктант.	1	
90	Серникузя. Кыв. Шы. Шыпас.	1	Классифицируйтны шыяс. Пасйыны шыяс колана шыпасьясөн. Вөдитчыны схемаясөн. Колана ногөн лыддыны кывбурьяс. Вочавидзны авторлөн юалөмьяс вылө. Лөсьөдны юалөмьяс велөдысь отсөгөн. Бөрийөмөн лыддысьны. Аддзыны текстись колана(веськыда петкөдлөм) информация . Вөчны прөстөй кывкөртөдьяс. Велөдны алфавит. списывайтны алгоритм серти да прөверитны ас удж.
91	Коми парма кывбурьясын.М.Лебедевлысь, А.Ванеевлысь, Ю.Васютовлысь, А.Некрасовлысь кывбурьяс лыддьөм	1	
92	Ыджыд шыпас сёрникузя водзын да нимьясын.	1	
93	Согласнөй да гласнөй шыяс да шыпасьяс.	1	
94	Вөрсә пемөсьяс йылысь висьтъяс.	1	
95	Гласнөй шыяс да шыпасьяс.	1	
96	Лэбачьяс йылысь вистьяс лыддьөм да ас кывйөн виставны велөдчөм.	1	
97	Согласнөй шыяс да шыпасьяс.	1	
98	«Локтө гожөм» тема серти гижөдьяс лыддьөм дасёрни сөвмөдөм.	1	
99	«Ме велөдча искусствояс гимназияын» тема вылө сёрни лөсьөдөм	1	

Тематическӧй план да воспитанникъяслӧн удж. 2 класс. 102 час.

Урок №	Юкӧн нимьяс	Час лыд	Воспитанникъяслӧн удж
1-2	Серни	2	Тӧдмасьны выль небӧгӧн(небӧг кыш, отсаян пасьяс, юриндалысь и с.в.). Кывзыны да кывны велӧдысьӧсь да ӧта-мӧдӧс. Гӧгӧрвоны сӧрнилысь да сылӧн сикасьяслысь коланлунсӧ. Лыддыны гӧгӧрвоӧмӧн текст. Наблюдайтны сӧрни бӧрся. Торйӧдны ,орчӧдны да лӧсьӧдны ӧтка да морта-морт серни. Торйӧдны, орчӧдны, лӧсьӧдны нейджыд гижӧда да гижтӧм серни.
3-6	Кыв. Серникузя да текст.	4	Висътавны кывлысь, серникузялысь, текстлысь признакъяссӧ. Торйӧдны кыв да сӧрникузя, сӧрникузя да текст. Торйӧдны сӧрникузя сӧрникузя ног гижӧм кыв чукӧрысь. Лӧсьӧдны сӧрникузя дорӧ схема и схема серти сӧрникузя. Списывайтны колана ногӧн сӧрникузя. Торйӧдны текст сӧрникузя чукӧрысь. Гӧгӧрвоны, мый текстлӧн эм тема , шӧр мӧвп да тэчас. Бӧрйыны сетӧм юрнимьясысь текстлы лӧсяланасӧ. Гӧгӧрвоны , мый юрним йитчӧ темакӧд да шӧр мӧвпкӧд. Уджавны гозйӧн.
7-17	Кывтэчас серникузя да	11	Торйӧдны кывтэчас. Лӧсьӧдны велӧдысь отсӧгӧн Текст-серпас «Пу кор гылалан кад». Вӧдитчыны планӧн. Наблюдайтны, торйӧдны, юӧртана, юалана, чуксалана серникузяяс.Торйӧдны, лыддыны да гижны колана ногӧн горӧдана да абу горӧдана серникузяяс.Гижны дасьтысьӧм бӧрын план серти подробнӧй изложение «Паляур».Тӧдны подувпас йылысь. Аддзыны сӧрникузяысь подувпас, докажитны.Тӧдны юӧрпас йылысь. Аддзыны сӧрникузяысь юӧрпас, докажитны. Торйӧдны сюрӧса да содтана юкӧдъяс.Сувтӧдны юалӧмьяс. Гижны удж да прӧверитны эталон серти.
18-20	Шы да шыпас Шы да шыпас	54 3	Характеризуйтны да торйӧдны шы да шыпас. Гӧгӧрвоны анбур тӧдӧмлысь коланлунсӧ да вӧдитчыны анбурӧн. Велӧдысь отсӧгӧн видлавны нӧдкыв да лӧсьӧдны. Характеризуйтны гласнӧй шыяс да шыпасьяс. Группируйтны гласнӧй шыпасьяс . Характеризуйтны согласнӧй шыяс да шыпасьяс. Группируйтны согласнӧй шыяс гора да гортӧмлун серти. Велӧдыськӧд аддзыны опорнӧй кывьяс да лӧсьӧдны текстлы план. Аддзыны текстын серникузяяслысь йитчӧм.
21	Гласнӧй шыяс да шыпасьяс	1	
22-26	Согласнӧй шыяс да шыпасьяс	5	
27-34	Слог	8	

35-57	Параа чорыд да небыд согласнӧйяс да налысь чорыдлун да небыдлун гижигӧн пасйӧм	23	Юклыны кыв слогъяс вылӧ. Сёрникузя лыддигӧн вӧдитчыны логическӧй ударениеӧн. Правилӧ серти вуджӧдны кыв визысь визьӧ . Правилӧ серти вуджӧдны визысь визьӧ Й шыпаса кывъяс . Лӧсьӧдны велӧдысь отсӧгӧн «Войвылӧ воис тӧв» нима текст. Торйӧдны текстъяс сикасъяс серти. Тӧдны параа чорыд да небыд согласнӧйяс. Гижны коланаинӧ небыд пас кыв помын да кыв шӧрын. Вуджӧдны небыд паса кывъяс визысь визьӧ. Гижны творчества изложение. Характеризуйтны Е,Ё,Ю,Я- йота гласнӧйяс. Гижны, доказитны согласнӧй бӧрын А да Я шыпасъяс. Гижны, доказитны согласнӧй бӧрын У да Ю шыпасъяс. Лӧсьӧдны пудъясянкыв. Гижны, доказитны согласнӧй бӧрын О да Ё шыпасъяс. Лӧсьӧдны да гижны юӧртана письмӧ. Гижны, доказитны согласнӧй бӧрын Э да Е шыпасъяс. Гижны, доказитны согласнӧй бӧрын И да і шыпасъяс.Группируйтны кывъяс. Уджавны гозйӧн.
58-62	Дз, дж, тш, шыа кывъяслӧн гижанног	5	Гижны да лыддыны ДЗ шыа кывъяс. Гижны да лыддыны ДЖ шыа кывъяс. Лӧсьӧдны мойджкыв. Гижны да лыддыны ТШ шыа кывъяс. ДЗ, ДЖ, ТШ шыпаса кывъяс вуджӧдны визысь визьӧ.Группируйтны кывъяс.
63-71	Рочысь пырӧм кывъяс	9	Орчӧдны, гижны рочысь пырӧм П да Ф шыпаса кывъяс. Гижны план серти подробнӧй изложение «Пӧжар кусӧдӧм». Орчӧдны, гижны рочысь пырӧм К да Х шыпаса кывъяс. Орчӧдны, гижны рочысь пырӧм Ч да Ц шыпаса кывъяс. Орчӧдны, гижны рочысь пырӧм Щ шыпаса кывъяс.
72	Кывсикасъяс Предмет, действие да признак нимъяс	24 1	Сувтӧдны юалӧм да торйӧдны предмет, действие, признак нимъяс. Группируйтны кывъяс.
73-84	Эмакыв	12	Аддзыны эмакыв. Висьтавны эмакыв йылысь. Торйӧдны эмакывъяс лыд серти. Гижны коланаинӧ ь да ь торйӧдан пасъяс.Вӧдитчыны схемаӧн. Аддзыны орфограммаяссӧ кывъясысь. Вӧдитчыны правилӧн. Торйӧдан ь да ь пасъяс кывъяс вуджӧдны визысь визьӧ. Гижны морт нимъясын вичъясын да овъясын ыджыд шыпас. Гижны пемӧс нимъясын ыджыд шыпас Гижны кар, сикт,грезд, ю нимъясын ыджыд шыпас.
85-88	Кадакыв	4	Аддзыны да висътавны кадакыв йылысь. Вӧдитчыны алгоритмӧнЛӧсьӧдны текст-

89-92	Кывберд	4	мөвпалөм. Аддзыны да висьтавны кывберд йылысь.
93-95	Кывбөр	3	Аддзыны да висьтавны кывбөр йылысь. Гижны правилө серти кывбөр.
96-100	Өтвужья кывъяс	5	Висьтавны өтвужья кывъяс йылысь. Бөрйыны өтвужья кывъяс. Гөгөрвоны да аддзыны кыввуж.
101-102	Төдөмлун вынсьөдөм да доньялөм	2	Висьтавны кыв да серникузя йылысь. Гижны кывъяс колана ногон,гөгөрвоодны велөдөм гижанног. Гижны сёрникузя правилөяс серти. Юклыны текст сёрникузяяс вылө. Индыны кывсикасъяс. Группируйтны кывъяс. Гижны доньялана диктант. Уджавны гоэйөн.

Тематическөй план да воспитанникъяслөн удж.Коми кыв. 3 класс. 102 час.

Урок №	Юкөн нимъяс	Час лыд	Воспитанникъяслөн удж
1-11	Төдөмлунъяс вынсьөдөм	11	Төдмасьны выль небөгөн, лыддыны информация серпасъяссысь, юриндалысьсысь. Характеризуйтны да группируйтны шыяс да шыпасъяс. Видлавны кыв шы да шыпас серти. Висьтавны кывлысь, сёрникузялысь да текстлысь признакъяс. Видлавны юкөдъяс серти серникузя. Лөсьөдны сёрникузя. Торйөдны текст сёрникузя чукөрысь. Аддзыны да висьтавны текст да тема йылысь. Аддзыны шөр мөвп. Сетөм план серти гижны изложение. Аддзыны текст-юөртөмлысь торъялөм да петкөдлыны схемаөн. Бөрйыны колана кывъяс, кывтэчасъяс ,сетөм план серти гижны сочинение –юөртөм « Гожся лунө». Бурмөдны ас сёрни да гижөд. Велөдыськөд висьтавны уроклысь тема да могъяс. Лөсьөдны уджалан план. Донъявны ас удж. Гижны диктант. Аддзыны да бырөдны орфографияысь өшыбкаяс. Уджавны параөн.

12-27	Гижанног	16	Наблюдайтны выль орфограмма кывъяс да велодыськөд восьтыны выль кесйөгъяс. Туявны кесйөгъяс да гижны колана ногон кык дз-а кывъяс, орчча кык откодь небыд согласнөя кывъяс, орчча кык разнөй небыд согласнөя кывъяс. Кык дз-а кывъяс вуджөдны визысь визьö. Аддзыны да гөгөрвоны текст-серпасалом, висътавны сы йылысь.. Отвыв лөсьөдны план, бөрйыны колана кывъяс, текст водз да гижны сочинение –серпас «Видз вылын». Гөгөрвоны торйөдан Ъ да Ы пасьялысь коланлунсö да гижны кывъяс. Вөдитчыны схемаясөн. Видлавны да орччөдны кывъяс. Вуджөдны торйөдан Ъ да Ы пасьяса кывъяс визысь визьö. Группируйтны кывъяс велөдом орфограммаяс серти. Аддзыны кывъяссысь велөдом орфограммаяс, бырөдны öшыбкаяс, гөгөрвоөдны гижанног кесйөг вылө мыджсьөмөн. Аддзыны текстын серникузяс костын йитөдъяс. Бурмөдны деформируйтөм текст. Вөдитчыны кивчукөръясөн.Лөсьөдны öта-мөдлы уджъяс да донъявны. Уджавны гозйөн.
28-35	Кыв. Кывлөн тэчас.	8	Отвылысь восьтыны выль төдомлунъяс. Гөгөрвоны кывлысь тэчас. Төдны кыввуж, кыв вежлалан суффикс, кыв артмөдан суффикс, кывдін да гөгөрвоны налысь рольсö. Аддзыны отвужъя кывъяс да гөгөрвоөдны, мыйла найö отвужъяөсь, торйөдны кыввуж.Видлавны кокныд тэчас кыв тэчас серти. Кыв юкөнъясысь тэчны кыв. Аддзыны да лөсьөдны текстын юкөнъяс костын йитөдъяс. Отвыв план лөсьөдөмөн гижны наблюдайтөм серти да кывъяс вылө мыджсьөмөн сочинение-серпас «Ар» да бурмөдны сійөс.
36	Кывсикасъяс Кывсикаслөн кывввор вежөртас	49 1	Группируйтны кывъяс юалөмъяс отсөгөн кывсикасъяс серти.
37-57	Эмакыв	21	Отвылысь восьтыны кывсикас йылысь выль төдомлунъяс. Уджавны гозйөн, Гөгөрвоны эмакыв кызди ашөр кывсикас. Висътавны эмакывлысь начальнөй формасö. Наблюдайтны, группируйтны да вежлавны эмакыв лыд серти. Гөгөрвоны эмакывлысь вежлөг серти вежласьөм да сылысь могсö. Вежлавны эмакыв вежлөг серти. Наблюдайтны да вежлавны уна лыда эмакывъяс вежлөг серти. Төдны эмакывлөн

58-61	Нимвежтас	4	<p>вежлөг суффиксъяслысь гижанног. Гөгөрвоны эмакывлысь морт серти вежласьом. Гижны кесйөгъяс серти рочысь пырём эмакывъяс. Артмодны выль эмакывъяс лелькуйтан суффиксъясон, гөгөрврны налысь коланлунсө. Лөсьодны да гижны текст- чолөмалөм. Вөдитчыны этш төдана кывъясон. Группируйтны ловъя да ловтөм эмакывъяс Видлавны эмакыв кызди кывсикас . Гөгөрвоны сложной эмакывъяслысь артмөм да гижны колана ногөн.. Отыв план лөсьөдөмөн гижны изложение « Төлын». Гижны свободной диктант. Гижны кывбөра эмакыв да аддзыны сёрникузяысь, гөгөрвоодны гижанног да бырөдны ошыбкаяс. Отвылысь лөсьодны эмакыв видлалан алгоритм (кызди кывсикас). Лөсьодны таблица.</p> <p>Отвылысь восьтыны выль кывсикас йылысь төдөмлунъяс. Гөгөрвоны нимвежтас да сылысь коланлунсө. Аддзыны нимвежтас сёрникузяысь. Гижны кывбөра нимвежтасъяс. Отвылысь лөсьодны да гижны письмө нимвежтасъясон вөдитчөмөн..</p>
62-78	Кадакыв	17	<p>Отвылысь восьтыны кывсикас йылысь выль төдөмлунъяс Гөгөрвоны кадакыв кызди ашөр кывсикас. Проблемной ситуация разьөмөн восьтыны кадакывлысь лыд серти , морт серти вежласьом, кад серти вежласьом. Вежлавны кадакыв да видлавны кадакыв өнйя, локтан, колян кадын кыв тэчас серти(кыв вежлалан суффиксъяс). Наблюдайтны кадакывлысь 1 да 2 колян кадлыс торъялөм. Наблюдайтны кадакывлысь кад текст –юөртөмын. Отыв план лөсьөдөмөн да текст юрнималөмөн гижны изложение « Козин». Төдмасьны кадакывлөн кывпод формаөн проблемной ситуация разьөмөн. Отвылысь лөсьодны кадакыв йылысь висьталан схема (кызди кывсикас).</p>
79-84	Кывберд	6	<p>Отвылысь восьтыны кывберд йылысь выль төдөмлунъяс. Группируйтны кывбердъяс вежөртас серти. Наблюдайтны сёрниын кывбердлысь роль. Аддзыны кывберд сёрникузяын. Паськөдны сёрникузя кывберд отсөгөн. Артмодны эмакывысь кывберд. Видлавны кокныд тэчас кывбердъяс тэчас</p>

			серти. Кывбердьясөн вöдитчöмөн бöрйöм тема сертифик лöсьöдны да гижны нейджыд сочинение-серпасалöм. Öтвылысь бырöдны тырмытöмторьяс текстусь. Группируйтны кывьяс кывсикас сертифик.Уджавны гозйöн.
85-102	Серникузя	18	Лöсьöдны сёрни серникузя йылысь. Тöдмавны серникузялысь сикассö шуан мог сертифик да шуанног сертифик. Лыддыны серникузя колана шуанногөн. Торйöдны кыв, кывтэчас, сёрникузя. Аддзыны серникузяысь сюрöса да содтана юкöдьяс. Корсьны юалöмьяс отсöгөн кывьяслысь йитöдьяс. Гөгöрвоны текст-мöвпалöмлысь аслыспöлöслунсö. Велöдысь отсöгөн лöсьöдны да гижны сочинение-мöвпалöм «Мича-мисьтöм», а сэсся бырöдны тырмытöмторьяс. Ас кежысь план лöсьöдöмөн гижны изложение. Гижны öтвылысь дасьтысьöмөн чолöмалöм.Уджавны гозйöн.

Тематическöй план да воспитанникьяслөн удж 4 класс. 102 час

Урок №	Юкөн, нимьяс	Час лыд	Воспитанникьяслөн удж
1-10	Серникузя, сёрни да текст	10	Тöдмасьны выль небöгөн. Видлавны сёрникузя сикасьяс сертифик. Висьтавны текст йылысь, сылысь признакьяс (öтыв видлалöмөн). Торйöдны текст сёрникузяяс вылö. Торйöдны паськыд да векни темаа текстьяс. Орчöдны текст сикасьяс да налысь тэчас. Гижны подробнöй изложение. «Турияс». Висьтавны текст-серпаслысь признакьяс, аддзыны текст-серпас. Дасьтысьны велöдысь отсöгөн да гижны серпас сертифик зарни ар йылысь текст . Прöверитны да бурмöдны ас гижöд. Аддзыны да бырöдны орфографияысь да пунктуацияысь öшыбкаяс, уджавны алгоритм сертифик.
11-13	Кыв да кыввор вежöртас сертифик	3	Гөгöрвоны кыввор вежöртас. Бöрйыны матын вежöртаса кывьяс, паныд вежöртаса кывьяс .Гөгöрвоöдны öткодя юргысь кывьяс. Вöдитчыны кывчукöрьясөн. Аддзыны зумыд кывтэчасьяслысь рольсö.
14-22	Серникузя	9	Торйöдны сюрöса да содтана юкöдьяс. Торйöдны кывтэчас да серникузя. Видлавны сёрникузя юкöдьяс сертифик.Аддзыны, гижны, лöсьöдны, колана ногөн лыддыны тсяма юкöдьяса серникузяяс, кор öтсяма юкöдьяс костын <i>да, и</i> кывйитöдьяс,öтсяма юкöдьяс костын <i>а,но</i> кывйитöдьяс, öтсяма юкöдьяс костын <i>чүтiк</i> . Гөгöрвоöдны пунктуация пасьяс. Сёрникузя дорö лöсьöдны схема и схема сертифик сёрникузя Лöсьöдны öтвылысь сёникузя видлалан алгоритм.

			Да сы серти видлавны сёрникузяяс. Изложение кезлө дасьтысигөн вөдитчыны продуктивнөя лыддысьёмөн да гижны творчествоа изложение. «Көчиль». Прөверитны да бырөдны тырмытөмторьяс.Отвылысь дасьтөм критерийяс серти донъявны ас удж. Гижны свободнөй диктант прөверитны да донъявны ас удж.
23-27	Шыяс да шыпасьяс	5	Орчөдны гласнөй да согласнөй. Группируйтны согласнөйяс чорыд да небыдлун серти, гора да гортөмлун серти. Систематизируйтны фонетикаысь төдөмлуньяс. Видлавны кыв фонетика боксянь. Гижны колана ногөн согласнөйяс бөрын і да и шыпасьяса кывьяс, Ъ да Ь торйөдан пасьяса кывьяс, Ъ- небыд паса кывьяс, мыджсьыны кесйөгьяс вылө. Наблюдайтны да өткодявны коми да роч кывйын шыяс да шуанног. Гижны төдөмлун донъялан диктант, прөверитны ас удж.
28-37	Кывлөн тэчас	10	Видлавны кыв тэчас серти. Торйөдны өтвужья кывьяс да кыв формаяс. Наблюдайтны кыввужйын шыяслысь вежласьөм, усян да содтысян шыяс проблема разьёмөн. Гөгөрвонны кыв вежлалан суффиксялысь вежөртас да кыв артмөдан суффиксяслысь вежөртас. Наблюдайтны , өтвылысь лөсьөдны план да уджавны черновикөн , а сэсса гижны сочинение «Медводдза лым». Отвылысь план лөсьөдөмөн гижны подробнөй изложение «Том йөзлөн важся олөмысь»
38-55	Эмакыв	18	Наблюдайтны да гөгөрвонны эмакывлысь кыввор вежөртас. Восьтыны выль төдөмлуньяс эмакывлөн вежлөгьяс йылысь. Лөсьөдны кывтэчасьяс. Наблюдайтны асалан суффикса эмакывьяслысь вежлөг серти вежласьөм. Текстсь адззыны колана вежлөга эмакывьяс. Тема да серпас серти лөсьөдны да гижны «Төвся гажөдчөмьяс» нима сочинение. Уджавны черновикөн. Гижны четвертьса донъялан диктант грамматикаысь уджясөн, адззыны орфограммаяс, контролируйтны ас гижөм. Наблюдайтны эмакывлысь артмөм. Видлавны өтвылысь эмакывьяс тэчас серти алгоритм өтсөгөн. Гөгөрвоөдны кесйөгьяс серти аснимьяс, кывбөра эмакывьяс, тэчас эмакывьяслысь гижанног. Дасьтысьны да гижны творчествоа изложение «Пыжөн ветлөм». Видлавны эмакыв кызди кывсикас. Уджавны гозйөн. Систематизируйтны велөдөмтор схемаөн, таблицаөн.
56-60	Нимвежтас	5	Торйөдны нимвежтасьяс первой, мөд, коймөд морта өтка да уна лыда нимвежтасьяс. Вежлавны нимвежтасьяс вежлөг серти. Адззыны

			нимвежтасьяс текстсы. Водитчыны нимвежтасьясөн текст дасьтгөн. Видлавны нимвежтас кыдзи кывсикас отвылысь дасьтём алгоритм серти.
61-77	Кадакыв	17	Наблюдайтны да гогорвоны кадакывлысь вежортас, восьтыны выль тодомлуньяс.. Аддзыны да гогорвоодны кывпод. Вежлавны кадакыв. Наблюдайтём серти лосьодны план да сочинение «Товся серпас», бурмодны ас гижод. Аддзыны кадакывлысь кыв вежлалан суффиксыяс. Наблюдайтны соссяна кадакывьяслысь артмём да вежласьём. Гижны соссяна кадакывьяс. Видлавны кадакыв кыдзи кывсикас. Гижны кадакыв кыввужйын Й шыпас да борйыны гижанног проверитан кыв. Гогорвоны визь пыр гижсьысь кадакывьяслысь коланлун да артмём. Аддзыны текстсы да лосьодны тэчаса кадакывьяс. Водитчыны сложной кадакывьясөн . Видлавны кадакыв кыдзи кывсикас отвыв лосьодём алгоритм серти..»Мездисны» текст серти дасьтысьны да гижны дженьдодём изложение. Наблюдайтны кадакывлысь кыв артмёдан суффиксыяс отсөгөн артмём. Гижны да гогорвоодны кадакывйын <i>дч, тч, чч</i> гижём. Котырён лосьодны уджьяс велОдём материал серти. Вочём удж серти вочны само- да взаимоанализ. Систематизируйтны велодёмтор схемаён, схема серти висьталомён.
78-93	Кывберд	16	Кывберд да сылён кыввор вежортас йылысь восьтыны вль тодомлуньяс. <i>Гижны</i> , артмодны <i>Мед-</i> кывводза кывбердыяс, <i>-уник (иник)</i> суффикса кывбердыяс, <i>-кодъ</i> суффикса кывбердыяс да водитчыны наён. Наблюдайтны текст-серпасын кывбердлысь коланлун. Наблюдайтём серти лосьодны «Коми муё воис тулыс» нима текст . Торйодны кывбердын да эмакывкод <i>кодъ</i> гижанног проблема разьёмён. Тодны да колана ногён гижны ром петкодлысь тэчаса (сложной) кывбердыяс да налысь гижанног, визь пыр гижсьысь тэчаса кывбердыяс, визь пыр гижсьысь паныд да отувтан вежортаса тэчаса кывбердыяс. Группируйтны кывбердыяс гижанног серти, аддзыны текстсы, гогорвоодны гижанног. Лосьодны ас уджьяс ота-модлы. Доньявны ота-модлысь уджьяс. Гижны тодомлун доньялан удж.
94-102	Сложной серникузяяс	9	Проблема разьёмён восьтыны сложной серникузяяс. Наблюдайтны, аддзыны да лосьодны <i>И. а. но</i> кывйитодьяса сложной серникузяяс, кывйитодтём сложной серникузяяс. Велодысь отсөгөн водитчыны схемаясөн. Наблюдайтны <i>Мый, кор, кыдзи, кутшюм, сы</i>

			<p><i>вӱсна мый</i> кывйитӱдьяса сложной серникузяс. «Кырнышлӱн воштӱмтор» нима текст серти лӱсьӱдны план да дасьтысьӱмӱн гижны творчествоа изложение.</p>
--	--	--	--

2-4 классын коми кывйысь тӱдӱмлуньяс да кужӱмлуньяс донъялан

уджыяс:

Кад	2 класс	3 класс	4 класс
1 четверть	2	2	2
2 четверть	1	1	1
3 четверть	1	2	1
4 четверть	1	1	2
Во чӱж	5	6	6

Контрольнӧй уджъяс.

2 класс.

Входнӧй контрольнӧй диктант.

Вильыш Ӧньӧ.

Зина да Оля став гортса уджсӧ нин вӧчисны. А Ӧньӧ вокыс гортас эз на пырав. Мамыс тшӧктіс Олялы петавны да чукӧстны Ӧньӧӧс. Но Оля эз пет. Абу пӧ матын Ӧньӧыс. Ӧд Ӧньӧ кӧ горт дорас вӧлі, важӧн нин став челядсӧ вильшаліс.

(43 кыв)

Грамматикаысь уджъяс.

1. 1 серникузясыс став кывсӧ юклены слогъяс вылӧ.
2. 4 серникузяс став кывсыс индыны гласнӧйяссӧ.
3. 6 серникузяс став кывсыс индыны согласнӧйяссӧ.
4. * Гижны патыд вежӧртаса кыв **петавны** кывлы.

2 класс.
1 четверть.
Диктант.

Пелысь.

Кутшом өшинь улө он видзодлы, быдлаын быдмө пелысь пу.
Мекөд орчча керкаын радейтöны тайö вöсни кока быдмөгсö. Васька дядь на найöс садитлис.

Тайö мича пусö оз позь не радейтны. Быд лэбачлы пелысьыд нимкодь. Весиг ош матыстчывлө пелысь дорад.

(39 кыв)

Грамматикаысь уджъяс.

1. 1 серникузясьыс юклыны кывъяссö визьысь визьö вуджөдöм вылö.
2. . **Видзодлыны** кывйысь индыны шы да шыпас лыд.
3. Гижны паньд вежортаса кыв **кыз** кивлы.
4. * Медбөръя серникузясьыс индыны подувпас да юörпас.

2 класс.
2 четверть.
Диктант.

Сөстөм дөрөм.

Васяёс пасьтөдіс мамыс лым кодь еджыд дөрөмөн да видыштіс трактор дорё мунёмысь.
А тракторлөн гора шыыс вочасён бара шымыртіс зонкаёс.
Со и гөранін. Мича вөлі гөрөм муыс. Чим съёд, лөсталіс тувсов шонді водзын.
А рытнас Васялөн маслөбсь дөрөмыс бара лөсталіс веж рөмөн.

(44 кыв)

Грамматикаысь уджъяс.

1. Медводдза серникузясьыс визьнитны небыд параа согласнөйяс.
2. Видлавны шы да шыпас серти **еджыд, пасьтөдіс** кывъяс.
3. *Гижны паныд вежөртаса кыв **мича** кывлы.

2класс
3 четверть
Диктант.

Зэр улын.

Пувйөн ылалөмөн Микола эз и казав пемдөмсө. Съод кымөр өти здукөн сайөдіс шондісө и енэжсө. Сэсся ызөбтис зэр. Кутис кисьтыны ведра помысь.

Микола пуксис коз пу улө. Он өд котөрт татшөма зэригад.

Ланьтисны и лэбачьяс. Налы зэрыд оз жө лөсяв. Буракө, тшөтш аддзисны кобув. (46 кыв)

Грамматикаысь удж.

1. 2 серникузясьыс индыны эмакывьяссө.
2. Гижны **зэр** кывлы өтвужья кивьяс.
3. 5 серникузясьыс индыны подувпас да юөрпас.
4. *Гижны **пемдөмсө** кывлы паньд вежөртгаса кыв.

2 класс
4 четверть.
Диктант.

Ёль.

Вөр ді горулын визувтё джодж пасьта джуджыд ёль. Ваыс сэні сэтшөм югыд да чөскыд!
Гумовтан содзнад, и китё кӱдзыдыс сотыштё.

Латшкӱс берег пӱлӱныс быдмӱ сьӱд сэтӱр. Неуна вылынджык пельсь пуяс да
чуткасьыс лежнӱг кустьяс. Уна сикас дзоридз гажӱдӱ мудзлытӱм ёльсӱ. Мичсьыс
сьӱлӱмыд сьылӱ.

(44 кыв)

Грамматикаыс удж.

1. 1 серникузясьыс визьнитны подувпас да юӱрпас.
2. 1 абзацсьыс индыны кадакывьясӱ.
3. Юклыны вуджӱдӱм вылӱ **мудзлытӱм, джуджыд, ёльсӱ** кывьяс.
4. ***Мудзлытӱм** кывлы гижны ӱтвужья кывьяс.

3 класс.
Входной контр. диктант.

Ракапи.

Челядь аддзисны кыддза раскысь ракапиёс. Сійё куйліс му вылын дзик эбётём
Ваня питшөгас вайис ракапиёс гортас. Ёна төждысис быдтасыс вёсна. Сійё вердіс
ракапиёс нидзувьясён, соддзён сеталис шыдёс.

Гожёмбыд вётлысис ракапи Ваня бёрся, крепаммис, быдмис. Тёв кежлас лэбліс
лунвывлань. А тулыснас йёзыс бара аддзисны ракаёс Ваня пельпом вылысь.

(48 кыв)

Грамматикаысь уджъяс.

1. 1серникузясьыс юклены кывъяссё визьысь визьё вуджөдём вылө.
2. 1серникузясьыс индыны подувпас да юөрпас.
3. Вайөдны паньд вежөртаса кыв ВАЙИС кывлы , матын вежөртаса кыв
КРЕПАММИС кывлы.
4. * Гөгөрвоөдны РАС кыв.

3 класс.
1 четверть.
Диктант.

Кöин да йöра.

Йöра вугралö. Но сийö пельсö чошкöдöма да ставсö кылö. Кöин гöгралö. Кодар боксянь эськö матыстчыны йöра дорö? Кöин уськöдчис, а йöра ньöвйöн лыйыштис вөрö. Кöин кутис вöтчыны, но эз сүöd. Люв бöжөн кöин локтис пиян дорас. Кöинлы талун сеяныс эз шед.

(44 кыв)

Грамматикаысь удж.

1.7 серникузясьыс индыны подувпас да юөрпас, гижны кывтэчасьяс.

2. Вайöдны паньд вежöртаса кыв **локтис** кывлы.

3.* Гöгөрвоöдны **ньöвйöн лыйыштис** кывтэчас.

3 класс
2 четверть
Диктант.

Тулан.

Буско некыдзи эз кӱсйы ланьтны. Сийӱ кылӱс туланлысь матын ноксьӱмсӱ да зӱлис судзӱдны зверсӱ. Сеньӱ гӱгӱрвоис, мый пемӱслы воштысьны некытчӱ. Буско мырдысьӱн суйис юрсӱ коз вуж улӱ. Пон да звер мӱдӱсны пурсыны.

Тулан вӱлӱ пӱрысь кань ыджда. Бӱжыс кузь да пушyd. Гӱныс тыр тӱвся нин. Кокыс ена мунӱс ош коклань.

(51 кыв)

Грамматикаысь удж.

1. 4 серникузясьыс индыны подувпас да юӱрпас.
2. Став текстсьыс индыны эмакывъяс.
3. ***Тӱвся** кывлы гижны ӱтвужъя кывъяс.

3 класс
3 четверть
Диктант.

Тундраын.

Тундраын көр видзыхьас чумын асыв. Көр вилзыхьаслөн семья оз нин узы. Мам дасьтө батылы пось сёян. Бать лосьодчө мунны видзны көр стада. Чум пытшкын зэвтөма вон. Сэни палялөмаось челядь. Тайө Ваньө да Саныө. Найө гизьёны. Ваньө ыджыдджык. Сийөс регыд нуасны вертолётөн сиктө велөдчыны. Ваньө кутас овны бабыс да дедыс ордын.

(51 кыв)

Грамматикаысь удж.

1. 3 серникузыхьас индыны подувпас да юөрпас.
2. Став текстысь индыны эмакывьяс.
3. Индыны кыв вежлалан суффиксыас **видзыхьаслөн, вертолетөн, сиктө** кывьясын да гижны эмакывьясылысь лыд да вежлөг.
4. * Видлавын өти эмакыв кыдзи кывсикас.

3 класс.
3 четверть
Диктант.

Гөгөр сьылö.

Дыр нин пукалö шоньд поводдя. Сöстöм енэжын лун-лун дзирдалö шондi. Веж рöмөн вевттыысисны му-видзьяс. Вылö лэптiсны юрнысö еджьд синма катшасин, гöрд юра бобöнянь, лöз тiльгун. Гөгөр сьылöны ыбкайяс, колипкайяс, ёдiюръяс. Дзоридзьяс гөгөр лэбалöны зiль мазiяс да паськьд бордья юрсигусьяс. Быд кор улын жуö гут-гаг. Ывлаыс тырöма мичлуннас. Ныр-вомад öвтö чöскьд дукөн. Сьöлöмыд сьылö!

(54 кыв)

Грамматикаысь удж.

1. 1 серникузьясыс индыны подувпас да юөрпас, кутшöм кывсикасөн найöс петкöдлöма.
2. *Видлавын кыв тэчас серти **мазiяс, дукөн** кывьяс.
3. **Енэжын, рöмөн, ыбкайяс** эмакывьяслысь гижны вежлөгсö.

3 класс
4 четверть
Диктант.

Изъватасъяс.

Изъва юлѳн крут кыръя нѳрыс вылын сулалѳ ыджыд сикт. Сійѳ зѳв ылысянь тыдалѳ.
Олѳны тані изъватасъяс. Найѳ торъялѳны аслыспѳлѳс паськѳмѳн да серниѳн. А сернитѳны
тані сѳтшѳм мылыда, быттьѳ сьылѳны.

Сиктсѳ кык пельѳ юкѳ джуджыд сѳн. Сѳн пыдѳсѳдыс визувтѳ шор. Тулыснас, лым
сылігѳн, сійѳ зѳв тѳрыба бузгѳ. А гожѳм шѳрын лѳня сяльгѳ шыльыд изъяс костѳд.

(55 кыв)

Грамматикаысь удж.

1. 1 серникузясъяс индыны подувпас , юѳрпас да кывсикасъяс.
2. Видлавны кыдзи кывсикас **юлѳн, сулалѳ** кывъяс.
3. ***Визувтѳ** кывлы гижны матын вежѳртаса кывъяс.
4. *Видлавны кыв тѳчас серти **паськѳмѳн** кыв.

4 класс
Входной контр. удж.

Диктант.№1
Пашка.

Пашка петіс ывлаө. Сійө пуксис мудөд ывлө. Пеляс пыр на кыліс батыслөн Павелөн шуөмыс. Онөдз сійөс пыр на шулісны Пашкаөн. Кодьяскө шулывлісны Павликөн либө Пашөөн. Батыс аддзысигөн шуис Павелөн.

Пашка друг кыліс асьсө ыджыд мортөн. Сійө сувтіс да видліс асьыс сойсө. Кызөма да чорзьөма абу сійө? Пашка батыс моз лөсьөдыштіс юрсьыс картузсө. Сэсся көзяин синмөн видзөдліс керка гөгөрө.

(59 кыв)

- 1) 2 серникузясьыс индыны подувпас , юөрпас да кывсикасьяс.
- 2) Видлавны кыв тэчас серти **мортөн, ыджыд.**
- 3) *Гижны паныд вежөртаса кыв **чорзьөма.**

Диктант №2.

4 класс

Тöлын.

Лючки пуксис төв. Шоръяс да тыяс вевттысисны шыльыд йи эшкынөн. Сöмын Печоралөн ва туйыс кынмис торосьясөн. Но торосьяссö регыд шыльöдiсны турöбьяс.

Öтчыд Митрук видзöдлiс классянь öшиньö. Сiйö адзис батыслысь нель көра дадювсö да котөрөн петiс паныд. Ёна нин бырöма гажыс ая-пиалөн.

Батыс Митруклөн кымынкö лун гöсьтитiс сиктын. Сэсся бөр мунiс көрьяс дорö. Митрук колльöдiс сiйöс да дыр видзöдiс лым вылö гижтöм дадюв туй вылö.

(65 кыв.)

Граммат. удж. а)

- 1) 2 серникузьясьыс индины подувпас, юөрпас да кывсикасьяс.
- 2) Видлатны кыв тэчас серти **шыльыд, сиктын, шыльöдiс** кывьяс.
- 3)*Гөгөрвоод **турöб** кывсö.

Диктант №2а
4класс
Мича тундра.

Садьмис Алка , но чумысь некодӧс эз аддзы. Алкалы эз жӧ сӧсся узьсьы. Сійӧ петіс кӧр куысь вурӧм шоньд шебрас улысь, пасьтасис да котӧртіс ывлаӧ. А сӧні сэтшӧм гажа! Енӧжын дзирдаліс яр шонді. Сылӧн югӧрьясыс мичаа ворсісны чум гӧгӧр куйлысь лыдтӧм тыясын. Тыяс шӧрын суналісны юсьяс да уткаяс. Найӧ лунвылысь воисны татчӧ чужтыны да быдтыны пиянсӧ.

(58 кыв)

Грамматикаысь удж.

- 1) 7серникузясьыс индыны сюрӧса юкӧдьяс да кывсикасьяс.
- 2) Вӧчны **юсьяс** кывлысь шы да шыпаса анализ.

Диктант №3
4класс
Корёсла катіг.

Вокъяс талун пыжён катёны корось чегъявны. Матыстчө Иван лун , выль коросьён пывсян кад.

Пажын кежлө дасътөма бобөнянь сора сөчөнъяс да куим пөжалөм сынпи.Көсйылісны юква пуны, но пөжалісны сынпиянсө пачын. Өд визув паньдтө катіг зумыдджык сеян ковмас.

А чөскыдось артмөмаось!

Куим вок пукалөны ыджыд кер вылын, азыма сейёны. Сэсся и ваыс орччөн, позьё юны , мыйта колө.

А вылысянь найөс шонтө рытьявыв нин вешйөм шонді.

(66 кыв)

Грамматикаысь удж. А)

- 1) 7 серникузясьыс индыны сюрөса юкөдъяс да төдса кывсикасьяс.
- 2) Став текстсьыс индыны эмакывъяс.
- 3) Гөгөрвоөдны **азыма сейёны** кывтэчас.

Б)

- 1) 7 серникузясьыс индыны сюрөса юкөдъяс да төдса кывсикасьяс.
- 2) **Найөс** кыв видлавны морф. боксянь.
- 3) Кыв тэчас серти видлавны **корөсьён** кыв.
- 4) Гөгөрвоөдны **азыма сейёны** кывтэчас.

Диктант №4
4 класс
Видз вылын.

Асывводз. Вугралёны Печора пöлөн быдмысь бадь пуяс. Опонь пыдö лолыштіс асья сынöдсö, пыркнитіс юрсинас, мөдөдчис вадорö.

Кельыдлөз енэж пельöс кутіс гөрдөдны. Пöльыштіс небыдик төвру. Бадьяс лэптисны юрнысö да кутісны катласьны öтарö –мөдарö.

Опонь мыссис, сэсся мөдөдчис ньөжйөник чом дорö. Видзьяс вывьянь кутіс кайны йөв кодь еджыд ру. Сейөм бөрын ая-пия босьтісны косаяс да мөдөдчисны видзьяслань. Векныдик туйөд найö петісны паськыдкодь кушинö.

Веж видззыс быттö войбыд бөрдөма. Гөгөр öшаліс гырысьысь –гырысь лысва.

(71 кыв)

Грамматикаысь удж.

- 1) 2 серникузясьыс индыны сюрөса юкөдьяс да төдса кывсикасьяс.
- 2) Став текстсьыс индыны кывбердьяс.
- 3) Кывтэчас серти видлавыны **небыдик, паськыдкодь** кывьяс.

Диктант №4а
4 класс
Тулыс.

Тулысыс таво ена нюжаліс. Ытва өдөбөн гызьмуніс-ойдөдіс гөгөр. А сэсся быттьө поводдяыс ылаліс.

И өд дивө босьтө. Гожом шөрлань нин матыстчө кадыс. Видзьяслөн рөчьяс небыда вежөдөны виль турунөн. Паськыд корья лөм сярвидзө-дзоридзалө нин ловтө мавтыштысь көрнас. А ваыс век на гөгөр ойдөма. Уткаяс польтікасьөны-уялөны, радлөны ыджыд ваыслы. Йөз купайтчөны видзьяс вылын лөм курьяясын. Ваыс ёна нин шоналөма сэні. Ывлаыс өвтыштө виль турун дукөн.

(64 кыв)

Грамматикаысь удж.

- 1) 9 серникузясьыс индыны сюрөса юкөдьяс да кывсикасьяс.
- 2) Став текстсьыс индыны кадакывьяс.
- 3) Кывтэчас серти видлавыны **нюжаліс, өвтыштө** кывьяс.

4 класс
3 четверть
Диктант.

Тöлын.

Лючки пуксис төв. Шоръяс да тыяс вевттысисны шылъыд йи эшкынөн. Сöмын Печоралөн ва туйыс кынмис торосьясөн. Но торосьяссö регыд шылъодісны турöбъяс.

Öтчыд Митрук видзöдліс классянь öшиньö. Сійö адзис батыслысь нель көра дадүвсö да котөрөн петіс паныд. Ёна нин бырöма гажыс ая-пиалөн.

Батыс Митруклөн кымынкö лун гөститіс сиктын. Сэсся бөр муніс көръяс дорö. Митрук колльодіс сійöс да дыр видзöдіс лым вылö гижтöм дадүв туй вылö.

(65 кыв)

Грамматикаысь удж.

1. 2 серникузясьыс визьнитны сюрöса юкөдъяссö.
2. Индыны став эмакывсö.
3. Видлавыны кыв тэчас серти **батыслысь, дадүвсö, торосьяссö**, кывъяс.

4 класс.
3 четверть.
Изложение.

Сквореч поз.

Кыз пу вылын чӧла пукалісны кык сьӧдкай. Найӧ корсисны поз. Ваньӧ сулаліс кильчӧ пос дорас да жалитӧмпырысь видзӧдіс на вылӧ. Сиктын уна пу вылын позйыд эм. Но ӧд и сьӧдкайясыд эз этшаӧн воны. Тайӧ кыкыс со позтӧг кольӧмаӧсь.

Пукалісны мыйкӧ дыра скворечьяс дай лӧбзисны кытчӧкӧ. Ваньӧ пырис гортас. И сӧк сылы тӧд вылас усис важ туйс. Пыдӧсыс туйсылӧн ичӧтика розяліс, и мамыс дугдіс сійӧн вӧдитчыны.

Ваньӧ корсис туйсӧ, босьтіс ёсь пурт, петіс кильчӧ вылас. Недыр мысти сквореч поз лой дась. Зонка ӧшӧдіс сійӧс кыз пу вылӧ.

Асывнас Ваньӧ кыліс тӧдса шыяс. Ӧдйӧ чеччис да локтіс ӧшинь дорас. Туйс вевт вылын пукаліс сьӧдкай да сыліс. А поз розьяньыс гонькьяліс мӧдыс.

(111 кыв)

4 класс
4 четверть
Диктант.

Гожом.

Лунтыръясөн пöжö ярьюгыд шондi, ставыс вежöдö, дзоридзалö, сöвмö.
Медводз видз вылын сяргысисны горадульлөн югыдвиж юръясыс. Быттö зарни моляс
пöртмасьöны кокныдик тöвру улын.

Сэсся мöдiс дзоридзавны льöм. Паськыд коръя вежсö друг быттö шöтiсны еджыдысь-
еджыд тугъясөн. А кöрыс ловтö мавтыштö, коддзöдö!

А со нин мичаа дорöсалöм коръяс вылас пелысь шлапкис-лэдзис вижовъеджыд быг.
Сэсся восьтiс югыд бансö войвывса роза - алöйгöрд лежнöг дзоридз. Ситеч кодь сера видз
вылын вижа-еджыда синъяснас видзöдчöны катшасинъяс.

Мед эськö некор эз бырлы тайö мичыс!

(76 кыв)

Грамматикаысь удж.

1. 10-öд серникузьясыс индыны сюрöса юкöдъяссö да кывсикасыяс.
2. Видлавны кыв тэчас серти дзоридзалö, тугъясөн , ярьюгыд кывъяс.
3. *Гижны матын вежöртаса кывъяс сötö кывлы.

Учебно-методическӱй да материално-техническӱй обеспечение

1) Воспитанникъяслы УМК

1 класс

Полякова Э.И. Анбур.-Сыкт.:Анбур, 2010.

Полякова Э.И. Пропись: 3 юкӱна.-Сыкт.:Анбур, 2009.

2класс

Полякова Э.И.. Коми кыв.- Сыкт.:Анбур, 2010.

3 класс

Прокушева Т.И. Коми кыв.- Сыкт.: Издательство «Анбур», 2007.

4 класс

Полякова Э.И. Прокушева Т.И. Коми кыв.-Сыкт.:Анбур, 2010.

2) Компьютер (Интернетӱн) электроннӱй папкаяс, мультимедийнӱй проектор, экран, магнитнӱй дӱска , вежласян информацияӱн стенд, велӱдысьлӱн да воспитанникъяслӱн пызанъяс, Коми Республикалӱн карта.

Велӱдысьлӱн методическӱй литература:

Коми кыв.1-4 класс. Уджтас / Лӱсьӱдӱс Полякова Э.И. – Сыкт, 2013.

Диктантъяс 2-4 классын гижӱм вылӱ / Лӱсьӱдӱс С.Н. Терентьева – Сыкт., 2010.

Полякова Э.И. Мӱд класса «Коми кыв» велӱдчан небӱг дӱнӱ методика индӱдъяс.- Сыкт.,2009.

Полякова Э.И., Прокушева Т.И. Нӱльӱд класса «Коми кыв» небӱг дӱнӱ методика индӱдъяс. – Сыкт. . 2010.

Полякова Э.И. Коми кыв ме тӱда. Коми кывйысь дидактическӱй материал.- Сыкт., 2008.

Кывчукӱръяс:

Айбабина Е.И., Безносилова Л.М. Словарь омонимов коми языка.- Сыкт., 1993.

Бараксанов Г.Г. Коми орфографический ловарь.-Сыкт., 1985.

Безносилова Л.М. Айбабина Е.А. Коми эпитетъяслӱн кывчукӱр.-Свкт.,1994.

Безносилова Л.М. и др. Коми-русский словарь.- Сыкт. ,2000.

Безносилова Л.М. и др. Роч- коми кывчукӱр.- Сыкт. ,2003

Безносилова Л.М. Ляшев В.А. Словарь антонимов коми языка.- Сыкт., 1992.

Безносилова Л.М. Словарь синонимов коми языка.- Сыкт., 2002.

Жилина Т.И. и др. Сравнительный словарь коми –зырянских диалектов.- Сыкт.,1961.

Карманова А. да мукӱд. Комиа-роча велӱдчан кывкуд.- Сыкт., 2007.

Карманова А. да мукӱд. Комиа-роча тематическӱй кывкуд.- Сыкт. , 2007.

Лыткин В.И. ,Гуляев Е.С. Краткий этимологический словарь коми языка.- Сыкт., 1999.

Ляшев А.В. и др. Школьный этимологический словарь коми языка.- Сыкт., 1996.

Ракин А.Н. Краткий коми –русский русско-коми зоонимический словарь.- Сыкт., 1993.